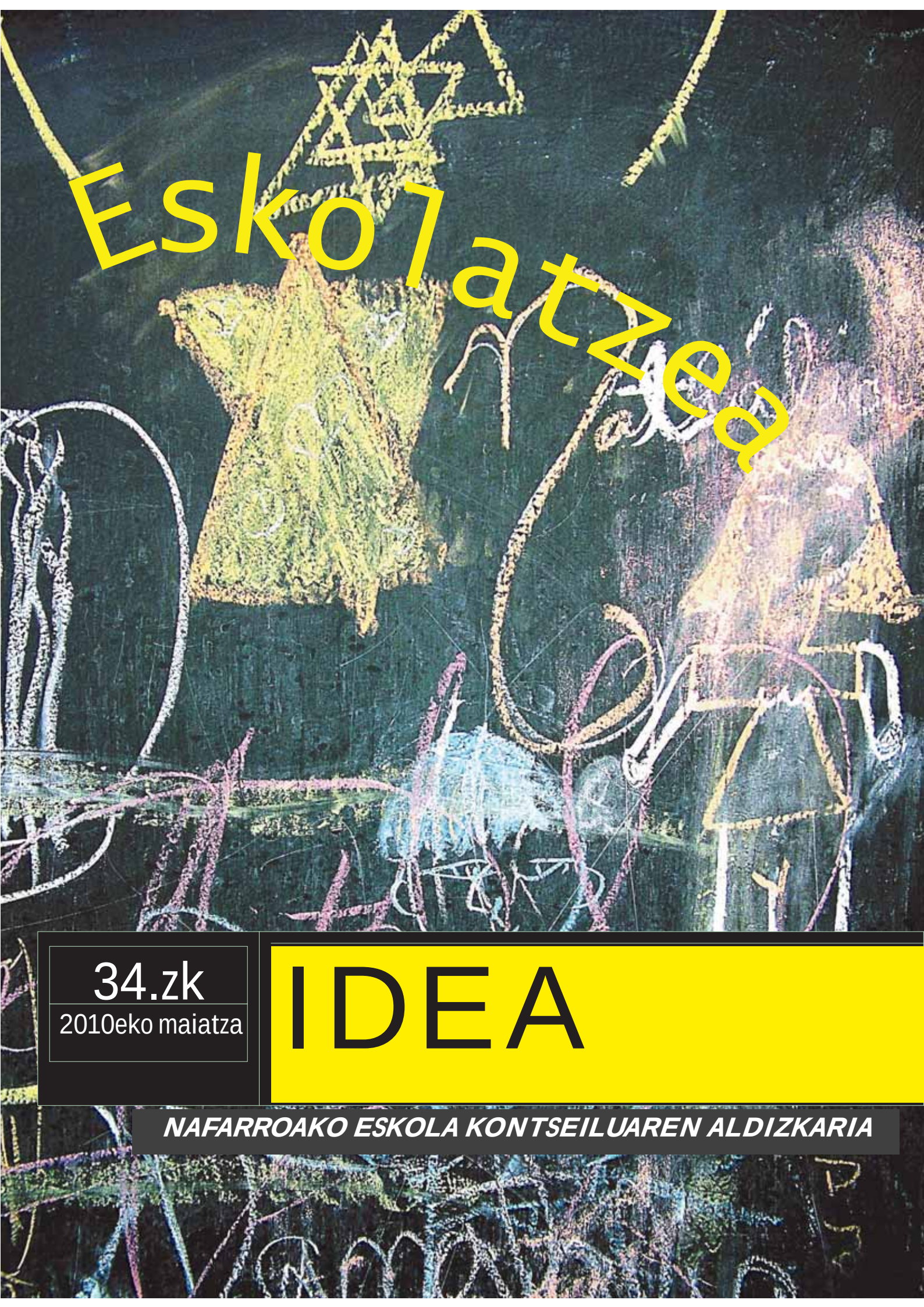

Eskolatzea

34.zk

2010eko maiatza

IDEA

NAFARROAKO ESKOLA KONTSEILUAREN ALDIZKARIA

3. orrialde
Eskolatzea Ikasleak onartzea Autonomia Erkidegoetako ikastetxe pu-
bliko eta itunpeko pribatuetan
Teresa Ucar Echagüe. Nafarroako Eskola Kontseiluko Presidentea

8. orrialde
Eskolatzeko prozesua Nafarroan
Patxi Esparza Sánchez. Ikuskapen eta Zerbitzuetako Zuzendari Nagusia

12. orrialde
Zergatik guraso batzuek ikastetxe bat aukeratzen dute eta ez beste bat?
Alfonso Aparicio Basauri. CONCAPA

14. orrialde
Bidezko eskolatzea
Pedro Rascón Macías. HERRIKOA

17. orrialde
Euskaraz eskolatzea, premiazkoa
Ernesto Delas. Sortzen Ikasbatuaz

19. orrialde
Irakaskuntza pribatua Nafarroan Hezkuntza zerbitzu publiko gisa
Salvador Balda. Itunpeko Irakaslea. FETE-UGT Erakundearen Idazkaria

21. orrialde
Eskolatzea: Errealitate konplexura hurbilketa objektiboa egiteko ahalegina
Jesús Mª Ezponda. CECE-Nafarroako Presidenteordea

IDEA

34.zk 2010eko maiatza

Nafarroako Eskola Kontseiluaren
Aldizkaria

ZUZENDARITZA, ERREALIZAZIOA
ETA DISEINUA
Nafarroako Eskola Kontseilua

LEGE-GORDAILUA:
NA-1482/2006

23. orrialde
Eskolatzeari buruzko eztabaida
AFAPNA

24. orrialde
Nafarroako eskolatzeko prozesuari buruzko ikuspegi kritikoa
José Miguel Gastón eta Amaia Zubieta. STEE-EILAS-ko sindikatua

26. orrialde
Eskolatzea Nafarroan. Ekitatean eta erantzukidetasunean aurrera egitea
Javier Train Yubero, Irakaskuntzako Federazioa CC.OO.

29. orrialde

Eskolatzea eztabaidagai
Carmen González García. Nafarroako Parlamentuko
UPNko Hezkuntza Batzordearean Bozaramailea

30. orrialde

Hezkuntza historia berrian
Mª Victoria Arraiza Zorzano. Nafarroako Parlamentuko
PSNko Hezkuntza Batzordearean Bozaramailea

Eskolatzea
Nafarroako Eskola
Kontseiluan, tradizioz,
ezta-baida handi-

ena pizten duen gaie-tako bat da. Ikasleak onartzeko prozesuan hezkuntzan nahasita dauden sektoreen elementu, jarrera, printzipio eta interes nagusiak islatu eta mobilizatzen dira: sare publiko eta pribatua, hezkuntza-ereduak, aniztasunerako arreta, hezkuntzako planifikazioa, ikastetxeak aukeratzeko askatasuna, sarbidea berdintasuneko baldintzetan,... etab.

Gure aldizkariaren 34 zenbakiak gai honi heldu nahi dio barruko dialektikaren eta eztabaidaren berezkoa den iritzi eta interesak aurrez aurre jartzearen bestelako esparruan, Kontseiluko kideei eta ordezkatzatzen dituzten sektoreei bere ideiak eta jarrerak adierazteko espazio irekia eskainiz, baina baita informazio, azterketa, hausnarketa eta, zergatik ez, elkarguneak bilatzeko ere.

Gogoeta honetarako ezinbesteko elementu-etako bat, zalantzarik gabe, konparatzea autonomia erkidegoek ikasleen onarpena nola erregulatu duten Hezkuntzari buruzko Legearen (LOE) 84-87 bitarteko artikuluetan adierazitako oinarritzko printzipioetatik abiatuta. Hauetan xedatzen da Hezkuntzako Administrazioek ikasleak *ikastetxe publiko eta itunpeko pribatu*etan onartzea *araupe-tuko dutela hezkuntzarako, berdintasuneko baldintzetan sartzeko eta guraso edo tuto-reek ikastetxeak askatasunez aukeratzeko eskubidea bermatzeko moduan. Nolanahi ere, ikastetxeen artean hezkuntzako premia*

espezifiko a duten ikasleen banaketa egoki eta orekatua egingo da.

Era berean, legeak xedatzen du la *plaza nahikorik ez dagoenean, onartzeko proze-suan lehentasunezko hurrengo irizpide hauek agindu behar dutela:*

- *Ikastetxean matrikulatutako anaia-arrebak egotea.*
- *Ikastetxean lan egiten duten guraso edo legezko tutoreak egotea.*
- *Bere guraso edo legezko tutoreetako ba-ten etxe edo lantokitik hurbil egotea.*
- *Familia-unitatearen urteko errentak.*
- *Ikasleak edo bere guraso edo anaia-arrebetakoren batek ezintasuna edukitzea.*

Ez dago irizpide baztertzailerik, eta, haur hezkuntzako lehenengo ziklotik bigarrenera igarotzean izan ezik, ikasleek lehentasuna dute bere hezkuntza jarraitzeko atxikita dauden zentroetan. Batxilergoko irakaskun-tzetan, berriz, aurreko irizpideez gainera, ikasleen espediente akademikoa ere kon-tuan hartu behar da.

Administrazioek onartzeko bermeen batzor-deak eratu ahal ditzakete eta hauek ikaste-

Eskolatzea ikasleak onartzea Autonomia Erkidegoetako ikastetxe publiko eta itunpeko pribatu

txeen informazio guztia jasoko dute. Ba-tzorde hauek, Hezkuntzako Administrazioa-ren, Tokiko Administrazioaren, gurasoen, irakasleen eta ikastetxe publiko eta itun-peko pribatuen ordezkariak osatuta egongo direnek, ikasleak onartzeko prozesua ikus-katu behar dute.

Gainera, LOEren xedapen gehigarrietan hainbat neurri jasotzen dira ikasleak, indar-keriako ekintzengatik eta terrorismoaren biktimei arreta emateko asmoz ikasleak ikastetxez aldatzeari buruz.

Oinarritzko arautik abiatuta eta LOEn ezarri-tako lehentasunezko irizpideak errespetatuz, Autonomia Erkidegoek, bere eskume-nak erabiliz, onartzeko bere araudiak egin dituzte.

Hezkuntzako administrazio bakoitzak puntu kopuru bat adjudikatu du lehentasunezko irizpide bakoitzerako eta, kasu gehienetan, bestelako irizpide osagarriak gaineratu ditu, onartzeko prozesuari aplikagarri direnak. Hurrengo koadroetan autonomia erkidego bakoitzean dauden lehentasunezko irizpi-deak eta osagarriak ageri dira, baita haue-tako bakoitzari emandako puntuazioa ere.

LEHENTASUNEZKO IRIZPIDEAK	IKASTETXEAN MATRIKULATUTAKO ANAIA-ARREBAK	IKASTETXEAN LAN EGITEN DUTEN GURASOAK EDO LEGEZKO TUTOREAK.	GURASO EDO LEGEZKO TUTOREEN ETXE EDO LANTOKITIK DAGOEN HURBILTASUNA	FAMILIA-UNITATEAREN URTEKO ERRENTAK	EZINTASUNA IKASLE EDO BERE GURASO EDO ANAIA-ARREBETAKOREN BATEAN
ANDALUZÍA	6	1	Eragin-eremua: 10 Mugako eremuak: 6	2 eta 0'5 bitartean errentaren arabera	Ikaslearena: 2 Gurasoena: 1 Anaia-arrebena: 0'5
ARAGOI	Lehenengo aukeran adierazitako zentrorako baka- rik barematzen da: -1. anaia-arreba: 8 –Gainerako anaia-arrebak: 1 –Ikastetxean lan egiten duten gurasoak: 5 Matrikulatutako anaia-arrebak eta ikastetxean lan egiten duten gurasoak batera egonez gero, puntuazio handieneko kasua aplika- tuko da.		Familiaren helbidea eragin-eremuan: 6 Lantokia eragin-eremuan: 5 Familiaren etxea mugako eremu- etan: 3 Lantokia mugako eremuetan: 2	Berdinak edo txikiagoak: 1 Handiagoak: 0	Ikaslearena: 1 Guraso edo anaia- arrebena: 0'75 Batera gertatuz gero puntuazio handieneko baliae- zintasuna bakarrik baloratuko da.
ASTURIAS	Ikastetxean matrikulatutako anaia-arrebak edo bertan lan egiten duten gurasoak egoteagatik: 8 puntu		Eragin-eremuan: 8 Mugako eremuetan: 5	Txikiagoak errentaren arabera honakotik: 2,1'5,1 Handiagio- ak: 0	Ikaslearena: 1 Guraso edo anaia- arrebarena: 0'5
BALEARRAK	1. anaia-arreba :4 Gainerako anaia-arrebak: 3 Aita edo amak lan egiteagatik: 4 Biek ikastetxean lan egiten badute: 7		Familiaren etxea edo lantokia eragin-eremuan gehienez 5'5 puntu arte. Mugako eremuan gehienez 2'75 puntu arte (1)	Berdina edo txikiagoa: 1'5 Gutxieneko lansariaren bikoit- za baino handiagoa eta txikia- goa edo berdina: 1 Bikoitza baino handiagoa eta hirukoitza baino txikiagoa edo berdina: 0'5	Maximoa: 2 Ikaslearena: 1 Aita, ama edo anaia-arrebena: 1
KANARIAK	Ikastetxean matrikulatutako lehenengo anaia- arreba: 5 Hurrengo anaia-arreba bakoitzeko: 3 Aita edo amak lan egiteagatik: 1		Eragin-eremua: 4 Mugako eremuak: 2 Mugako eremuak ez direnetan baina udalerrriaren barruan: 1	Berdinak edo txikiagoak: 3 Bikoitza gainditzen ez duten handiagoak:2 Laukoitza gain- ditzen ez duten handiagoak:1	Ikaslearena:3 Gurasoena: 2 Anaia- arrebena: 1
KANTABRIA	Ikastetxean matrikulatutako lehenengo anaia- arreba: 4 Hurrengo anaia-arreba bakoitzeko: 3 Aita edo amak lan egiteagatik: 2 Matrikulatutako anaia-arrebak eta ikastetxean lan egiten duten gurasoak edo legezko tutoreak egonez gero, puntuazio handieneko kasua bakarrik aplikatuko da		Eragin-eremua: 4 Mugako eremuak: 2 Mugako eremuak ez direnetan baina udalerrriaren barruan: 0	Berdinak edo txikiagoak: 1 Gutxienekoa baino handiagio- ak: 0	Ikaslearen edo bere guraso edo anaia-arrebaren batean ezintasuna batera egotea:1
GAZTELA- MANTXA	Gehienez 10 puntu anaia-arrebak egotea: 10 Guraso edo tutoreak ikastetxean: 8		Gehienez 10 puntu Familiako etxebizitza eragin- eremuan: 10 Lantokia eragin-eremuan: 8 Helbidea, laboral edo familiarra, mugako eragin-eremuetan: 5 Udalerrri beraren barruko bestelako eragin-eremu batzuetako eskatzaileak: 3 (2)	Gutxieneko lansaria baino txikiagoak edo berdinak: 1	2
GAZTELA ETA LEON	Lehenengo anaia-arreba: 5 Bigarrena eta hurren- goak: 3 Gurasoetakoren bat ikastetxean lan egiten edukitzeagatik: 5		Eragin-eremua: 5 Mugako eremuak: 2	Gutxieneko lansaria baino txikiagoak edo berdinak:0'5	Gehienez: 1 Ikaslearena: 1 Guraso edo anaia-arrebena: 0'5
KATALUNIA	Ikasleak ikastetxeak eskolatuta dauden anaia- arrebak edo bertan lan egiten duten gurasoak dituenean: 40		Etxebizitza hurbiltasuneko eremuan: 30 Etxebizitza- ren orde z lantokiaren helbidea kontuan hartzen bada: 20 (3)	Txertaketako errenta mini- moaren laguntzaren onuradu- nak: 10	10
EUSKADI	Gehienez:9 Ikastetxean matrikulatutako anaia- arrebengatik: 9 Ikastetxean lan egiten duen aita edo amagatik: 7		Gehienez: 5 (kontzeptu ez pilagarriak) Eragin- eremuan: 5 Mugako eremuan: 2 Udalerrian: 1 Aita/amaren lantokia ikastetxearen eragin-eremuan: 2 (4)	Gehienez:3 Familia- unitatearen diru-sarreraren arabera: 1'5 Eskatzailea ez den adinez txikia den seme-alaba bakoitzeko:0'25	Gehienez: 2 Ikaslearena: 2 Aita, ama edo anaia-arrebena: 1
EXTREMADURA	Anaia-arreba bakoitzeko: 4 Ikastetxean lan egiten duten gurasoengatik: 1 (irakaskuntza pribatuko kooperatiben bazkide langileak kontuan hartuko dira)		Eragin-eremuan: 8 Mugako eremuetan: 5	Berdina edo txikiagoa: 2 Bere bikoitza baino handiagoa ez: 1	Ikaslearena: 3 Aita edo amarena: 2 Anaia-arrebarena:1
GALIZIA	1. anaia-arrebagatik: 5 Gainerako anaia- arrebengatik: 2	5 puntu baina ez da pilagarria izango bi ezkontideek ikaste- txe berean lan egiten badute	Etxebizitza eragin-eremuan: 5 Etxebizitza mugako eremuan: 2 Lantokia eragin-eremuan: 3 Mugako eremuan:1	Berdina edo txikiagoa:3 Bikoitza baino handiagoak edo txikiagoak: 2 Bikoitza baino handiagoak eta hirukoitza baino txikiagoak: 1	Ikaslearena: 3 Aita edo amarena: 2 Anaia-arrebarena:1
ERRIOXA	1. anaia-arrebagatik: 5 Gainerako anaia- arrebengatik: 2 Ikastetxean lan egiten duten gurasoengatik:5		Eragin-eremuan: 5 Mugako eremuetan: 2	Berdina edo txikiagoa: 0'50 Handiagioa: 0	Ikaslearena: 2 Anaia-arreba edo gurasoena:1
MADRIL	Lehenengo anaia-arreba edo ikastetxean lan egiten duen aita, ama edo legezko tutoreagatik: 4 Gainerako anaia-arreba bakoitzagatik edo ikaste- txean lan egiten duen beste gurasoagatik: 3		Eragin-eremuan: 4 Mugako eremuetan: 2	Txikiagoa: 2 Berdina: 1 Han- diagoa: 0	Ikasle, ama edo aita edo tutore edo anaia-arrebena: 1'5
MEC	Lehenengo anaia-arreba edo ikastetxean lan egiten duen aita, ama edo legezko tutoreagatik: 4 Gainerako anaia-arrebengatik: 3		Eragin-eremuan: 6 Mugako eremuetan: 2	Gutxieneko lansariaren ber- dina edo txikiagoa: 2 Gutxie- neko soldataren bat edo bi aldiz bitarteko errentak	Ikaslearena: 4 Gurasoena: 3 Anaia- arrebena: 2
MURTZIA	Gehienez: 5 Ikastetxean matrikulatutako lehe- nengo anaia-arreba:4 Hurrengo anaia-arreba bakoitzagatik: 2 Aita, ama edo gurasoek lan egitea- gatik: 4		Gehienez: 4 Eragin-eremuan: 5 Mugako eremuetan: 4 (5)	Txikiagoa edo berdina: 0'5 Handiagioa: 0	Gehienez: 2 Ikaslearena: 1 Guraso edo anaia-arrebak: 0'5
NAFARROA	Lehenengo anaia-arrebagatik: 4 Gainerako anaia- arrebengatik: 1 Ikastetxean lan egiten duten gurasoengatik pa:4 Gurasoek ikastetxean lan eginez gero, aukera daiteke irizpide hau baloratzea ikastetxeko anaia-arreben irizpidearen orde		Eragin-eremuan: 4 Mugako eremuetan: 2	Berdinak edo txikiagoak: 1'5 Bakoitza baino handiagoak eta txikiagoak: 0'5	Ikaslearena: 2 Anaia-arreba edo gurasoena:0'5
H.VALENTZIARRA	1. anaia-arrebagatik: 5 Gainerako anaia- arrebengatik: 3	5	Eragin-eremuan: 5 Mugako eremuetan: 2	Gutxieneko lansariaren berdi- nak edo txikiagoak: 0'5	Ikaslearena: 5 Bere guraso edo anaia-arrebena: 3

(1) Eragin-eremuko ikaslearen helbideagatik edo aitaren lantokiagatik:

- 2 puntu.

- Jarraian bizitako egoitza-urte edo jarraian lan egindako urte bakoitzagatik: 1'5.

- Egoitza edo laneko frakzioagatik, gutxienez bi hilabete: 0'5.

Ikastetxearen eragin-eremuko ikaslearen etxebizitza edo aitaren lanpostuagatik:

- Puntu 1.

- Jarraian bizitako egoitza-urte edo jarraian lan egindako urte bakoitzagatik: 0'75.

- Egoitza edo laneko frakzioagatik, gutxienez bi hilabete: 0'25.

(2) Eskatzaileek berdin aukeratu ahal izango dute familia edo laneko helbidea baloratzea eskatutako ikastetxe bakoitzerako.

(3) Bartzelonako hiriri dagokionez, pertsona eskatzailearen helbidea ikastetxea kokaturik dagoen udal barruti berean dagoenean, baina ez bere eragin-eremuan: 15 puntu.

Pertsona eskatzailearen helbidea lehenengo tokian eskatutako ikastetxearen udalerrri berean kokaturik dagoenean, baina ez bere eragin-eremuan: 10 puntu.

(4) Puntuazio hau ez da bateragarria ikaslearen aita, ama edo legezko tutoreak eskatutako ikastetxean lan egiteagatik ematen denarekin.

(5) Lantokiaren helbidea eta ikastetxean lan egiten duten guraso edo legezko tutoreei buruzko irizpideak alegatu badira aurreko atalean, atal honengatik 2 puntu bakarrik emango dira.

IRIZPIDE OSAGARRIAK	FAMILIA UGARIA	GAIXOTASUN KRONIKOAGATIK (1)	IKASTETXEAREN ESKUDUN ORGANOAK EZARITAKO IRIZPIDEA (2)	IKASTETXEAREN BAZKIDE KOOPERATIBISTAREN IZAERAGATIK
ANDALUZIA	2 (guraso bakarreko familia ere bai)			
ARAGOI	- Berezia (>4 seme-alaba): 2 -Orokorra(3 eta 5 seme-alaba bitartean): 1	0'50		
ASTURIAS	Ez dago irizpide osagarriarik			
BALEARRAK	- Berezia: 2 - Orokorra: 1	1	1 (3)	
KANARIAK	1		1	
KANTABRIA	Ez dago irizpide osagarriarik			
GAZTELA- MANTXA	2 (Familia ugariaren izaera lehentasunezko irizpidetzat hartzen da)			
GAZTELA ETA LEON	- Berezia: 1'5 - Orokorra: 1		0'75	
KATALUNIA	15	10		
EUSKADI	- Berezia: 1'5 - Orokorra: 1		2	1
EXTREMADURA	Berdinketa badago kontuan hartzen da			
GALIZIA	1 (Familia ugariaren izaera lehentasunezko irizpidetzat hartzen da)			
ERRIOXA	- Berezia: 3 - Orokorra: 2		1	
MADRIL	- Especial: 2'5 - General: 1'5	1	1	
MEC	- Berezia: 1'5 - Orokorra: 1			
MURTZIA	- Berezia: 2 - Orokorra: 1		1 (4)	
NAFARROA	1		1	
HERRI VALENTZIARRA	-Berezia: 5 - Orokorra: 3			

(1) Ikaslearen sistema digestibo, endokrino edo metabolikoaren gaixotasun kronikotzat hartzen da dieta konplexua eta elikagaien kontrol zorrotza jarraitzea eskatzen duena.

(2) Ikastetxearen eskudun organoak ezarritako irizpideak objektiboa eta publikoa izan behar du.

(3) Ikastetxearen Eskola Kontseiluak hurrengo irizpide hauen artean aukeratu ahal izango du:

a) Guraso bakarreko familiaren seme-alaba izatea.

b) harrera-zentrotik etorritako ikaslea.

c) Ikasturte berean eta maila berean plaza eskatzen duten erditze multipleko anaia-arrebak.

d) Eremu jakin batzuetan bere helbidea duten Paleko udalerriko ikasleak.

e) Desgaitasun motor edo sentsoariai kasu egiteko bereziki hornitu eta egokituta dauden ikastetxeek lehentasuna emango diote tipologia horretako ikasleak onartzeari.

f) Ikastetxeko ikasle zaharren seme-alabak.

(4) Eskola Kontseiluak hurrengo irizpide hauen artean aukeratu ahal izango du:

a) Ikastetxearen ikasle zaharren seme-alaba edo anaia-arreba izatea.

b) Onarpena eskatzen den lehenengo seme-alaba izatea.

c) Eskolatzea Haur Hezkuntzako Lehenengo Zikloan aurreko ikasturtean zehar eskatutako zentroan.

d) Guraso bakarreko familia bateko kidea izatea.

e) Ikastetxearekin batera parte hartzea Adin Goiztiarretako Familiako Hezkuntzarako Laguntza programaren garapenean onartzeko eskabidea emateko epea hasi baino lehenago.

f) Lehenengo aukeran ikastetxea eskatu izana.

g) Familiako etxebizitza ikastetxea kokaturik dagoen mugapenaren barruan dago. Irizpide hau mugapen mugatuak dituzten udalerrietan kokaturiko zentroetan bakarrik ezar dezakete.

Hezkuntzako laguntzaren premia espezifikoa duten ikasleak

LOEren 87. artikulua xedatzen du “guztionez hezkuntzako kalitatea, kohesio soziala eta aukera-berdintasuna ziurtatzeko xedez, Administrazioek hezkuntzako laguntzaren premia espezifikoa duten ikasleentzako eskolatzeko egoki eta orekatua bermatzeko dute. Horretarako, ikastetxe publiko eta itunpeko pribatu bakoitzean eskolatu beharreko ezaugarri hauek ikasleentzako proportzioa ezarriko dute eta ikastetxei beharrezko baliabide pertsonal eta ekonomikoak bermatzeko dizkiete aipatutako laguntza eskaintzeko.

Eskolatzeko erraztu eta ikasle hauen hezkuntzarako eskubidea bermatzeko, Administrazioek aurretiko izenemate eta matrikularen aldiaren amaiera arte ikastetxe publiko eta itunpeko pribatuaren plazetako batzuk erreserbatu ahal izango dizkiete. Halaber, eskolatzeko eremu bereko ikastetxe publiko eta itunpekoetan ikasgela bakoitzeko ikasleentzako gehieneko kopuruaren ehuneko hamarreko igoera baimendu ahal izango dute”.

	HAUR HEZKUNTZAKO LEHENENGO ZIKLOA	HAUR HEZKUNTZAKO BIGARREN ZIKLOA	LEHEN HEZKUNTZA	DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZA
ANDALUZIA	Eskolako unitate bakoitzeko gehienez hiru plaza erreserbatu ahal izango dira			
ARAGOI	Eskolako unitate bakoitzeko gehienez hiru plaza erreserbatu ahal izango dira, baina aipatutako kopurua egokitu ahal izango da eremuaren ezaugarri sozioekonomiko eta demografikoei kasu eginez.			
ASTURIAS	Taldea bakoitzeko bi plaza erreserbatzen dira Haur Hezkuntzako 2. zikloko lehenengo kurtsoan, Haur Hezkuntzako lehenengo kurtsoan eta DBHko lehenengo kurtsoan.			
BALEARRAK	Erreserbako 3 plaza Haur Hezkuntzako 2. zikloaren lehenengo kurtsoan. Erreserba hau gainerako hezkuntza maila zabaltzen zaie plaza hutsak baldin badaude. Hezkuntzako laguntzaren premia espezifikoa dituen ikasle kopurua, ikastetxe bakoitzean, ez da izango bere eskolatzeko-eremuko hezkuntzako laguntzaren premia espezifikoa dituzten ikasleentzako batez bestekoa baino ehuneko hamar handiagoa, eta ez da ikasleentzako %30 baino handiagoa izango.			
KANARIAK	(1) eta (2)			
KANTABRIA	(1)			
GAZTELA-MANTXA	(1) eta (3)			
GAZTELA ETA LEON	2 plaza eskolako unitate bakoitzeko haur Hezkuntzako edo Lehen Hezkuntzako 1. kurtsoan			
KATALUNIA (4)	1	2	2	2
EUSKADI	(1)			
EXTREMADURA	(1) eta (5)			
GALIZIA	Matrikularen prozesuaren amaiera arte ikastetxeen plaza 515a erreserbatuko da			
ERRIOXA	Gehienez ere 3 plaza erreserbatuko dira eskolako unitate bakoitzeko Haur Hezkuntzako 2. zikloaren 1. kurtsoak edo, etapa hau ematen ez dutelako, Lehen Hezkuntzako 1. kurtsoan.			
MADRIL	Plazentzako erreserba ikastetxe bakoitzeko fondo publikoaren sostengaturik ematen duen hezkuntzako 1. mailan egingo da eta eskolako 3 plaza izango da Lehen Hezkuntzako eta Haur Hezkuntzako etaparen 2. zikloan sartzeko kurtsoetako unitate bakoitzean, eta 4 plaza DBHko 1. kurtsoari dagokion unitate bakoitzean. Eskolako unitate bakoitzeko ikasle kopurua gehienez 520 murriztea baimendu ahal izango da hezkuntzako konpentsazioko beharrik dituzten ikasleentzako ehuneko handia eskolatzeko dute ikastetxeen unitate edo talde guztietan edo batzuetan. Lehentasunezko integratze ikastetxeetan, gehienez ere, bi plaza ezarri ahal izango dira ikasle hauei zehazki zuzendutako eskolako unitate bakoitzeko.			
MEC	(1)			
MURTZIA	Ikasle hauen erreserba %15 batean ezarriko da. Erreserba honetatik bi plaza hezkuntzako premia bereziak dituzten ikasleentzako zuzenduta egongo dira.			
NAFARROA		2	2	2
HERRI VALENTZIARRA	Eskolatzeko Batzordeak hezkuntzako laguntzaren premia espezifikoa dituztela eskolatu beharreko ikasleak zehazten ditu eta erreserbatu beharreko eskolako postuak erabakitzen ditu, ikasleak onartzeko aldian zehar. Plaza hutsak zenbatzeko ikastetxearen edukiera, kurtso bakoitzean dauden plaza hutsak eta ikastetxearen dagoeneko eskolatutako ezaugarri hauek ikasleentzako konpentsazioa hartu behar dira.			

- (1) Hezkuntza arloaren eskuduna den Sailaren Probintziako Ordezkaritzek ikastetxe publiko eta itunpeko pribatu bakoitzean eskolatu beharreko hezkuntzako laguntzaren premia espezifikoa duten ikasleentzako proportzioa ezarriko dute, eta hauek aurretiko izenemate eta matrikula egiteko aldia bukatu arte plaza zati bat erreserbatu beharko dizkiete.
- (2) Hezkuntzako sistema berandu sartzen diren eta gaztelaniako hizkuntzan gabezia larriak dituzten ikasleak, ahal izanez gero, hizkuntzako laguntzaren aniztasunerako arretaren neurria baimenduta dituzten ikastetxeetan eskolatuko dira: hori ezinezkoa izango balitz, espainiera bigarren hizkuntza gisa ematen duen ikastetxe batean eskolatzeko proposatuko da.
- (3) Ezintasunetik eratorritako hezkuntzako premiak dituzten ikasleak edo portaerako nahasmenak dituztenak eskolatzeko diren taldeetan, berri, ikasgelako ikasleentzako gehieneko kopurua eskolako bi postutan murriztuko da.
- (4) Halaber, derrigorrezko irakaskuntzetan eskolako ikasturtearen hasieran edo honetan

zehar ager daitezkeen hezkuntzako premia espezifikoa dituzten ikasleenganako arretatik eratorritako eskolatzeko beharrei kasu egiteko, Hezkuntza Sailak, salbuespen gisa, talde bakoitzeko eskolako plaza kopurua murriztu ahal izango du, gehienez ere %10 bat, eta ikasturte baterako bakarrik.

(5) Horri dagokionez, betiere eskolatzeko beharrik ahalbidetzen badute, ikasle mota honen proportzioa ez da ikastetxe publiko edo itunpeko pribatu bakoitzean eskolatutako ikasle guztien %20a baino handiagoa izango.

Eskolatzeko Batzordeak

Eskolatzeko batzordeak eratu behar dira ikastetxeren batean plazen eskariak eskaria

gainditzin duenean. Era berean, Hezkuntzako Administrazioaren, Tokiko Administrazioaren, gurasoen, irakasleen eta ikastetxe publiko eta itunpeko pribatuaren

ordezkariak osatuta egongo dira.

Aipatutako batzorde horiek ikasleak onartzeko prozesua ikuskatzen dute, baita araupezen duten arauak betetzea ere.

ANDALUZIA Probintziako Ordezkaritzaren titularra Dagokion lurralde-esparruko ikastetxe publiko eta itunpeko pribatuaren zuzendariak edo titularrak Barrutiaren zinegotzia edo Udalaren ordezkari bat Hezkuntza Orientazioaren Taldeko kide bat Ikastetxe bakoitzeko irakasleen gurasoen ordezkari bat Gurasoen Elkartearen Federazio bakoitzeko ordezkari bat. Herriko ikastetxeren bateko irakasle bat, idazkariarena egingo duena.	ARAGOI Hezkuntzako Ikuskari bat Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren zuzendariak. Tokiko korporazioen ordezkariak. Arlorako Mahaletan ordezkariak duten erakunde sindikal bakoitzeko ordezkari bat. Ikastetxe publiko eta itunpeko pribatuaren irakasleen gurasoen ordezkari bat. Probintziako Zerbitzuaren ordezkariak, Probintziako zuzendariak izendatuta.	ASTURIAS Eskudun Sailaren hiru ordezkari, hauetako bat Hezkuntza Ikuskarpen Zerbitzuarena. Udalaren ordezkari bat. Irakaskuntza publiko eta irakaskuntza pribatuaren Gurasoen Elkartearen bi ordezkari. Ikastetxe publikoetako bi zuzendari eta itunpeko zentro pribatuaren bat. Erakunde sindikalen bi ordezkari. Sailaren funtzionario bat.
BALEARRAK Hezkuntzako Ikuskari bat Ikastetxeen Planifikazioko Zuzendaritza Nagusiaren ordezkari bat. Berrikuntza eta Irakasleen Prestakuntzako Zuzendari Nagusiaren ordezkari bat. Ikastetxe publikoetako zuzendaritzaren ordezkari bat eta itunpeko ikastetxeen beste bat. Gurasoen ordezkari bat. Irakasleen ordezkari bat	KANARIAK Hezkuntzako Ikuskari bat. Ikastetxe publiko eta itunpeko pribatuaren zuzendariak. Irakasleen gurasoen ordezkari bat. Eskolako kontseiluaren kide diren irakasleen ordezkari bat. Tokiko administrazioen ordezkari bat.	KANTABRIA Koordinazio eta Hezkuntza Politikako Zuzendaritzak izendatuta dagoen presidentea. Hezkuntza Ikuskarpeneko zerbitzuaren kide bat. Ikastetxe publiko bateko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe pribatu bateko beste bat. Irakasleen ordezkari bat. Udalaren ordezkari bat. Irakaskuntza publiko eta itunpeko irakaskuntzako Gurasoen Elkartearen ordezkari bat.
GAZTELA-MANTXA Probintziako Ordezkaritzaren ordezkari bat. Ikastetxe publikoko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe pribatuaren ordezkari bat. Tokiko Administrazioaren ordezkaria. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren irakasleen gurasoen ordezkaria.	GAZTELA ETA LEON Hezkuntzako Probintziako Zuzendaria. Udalaren ordezkari bat. Ikastetxe publikoko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe pribatuaren titularra. Gurasoen elkartearen ordezkariak. Hezkuntzako ikuskariak. Erakunde sindikalen ordezkariak.	KATALUNIA Lehendakariak betetzen duen ikuskari bat. Ikastetxe publikoko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe pribatuaren titularra. Ikastetxeen (publikoa eta itunpeko pribatua) eskola kontseiluaren bi kide irakasleen ordezkariak, ordezkari gehien dituzten sindikatuek proposatuta. Udalaren ordezkari bat. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren gurasoen ordezkariak. Eskualdeko kontseiluaren ordezkari bat. LM Tetako baten zuzendaria.
EUSKADI Hezkuntzako Administrazioaren ordezkariak. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren zuzendariak. Udalaren ordezkaria. Eskolako kontseiluaren kide diren aita edo amak. Eskolako kontseiluaren kide diren irakasleak.	EXTREMADURA Hezkuntzako probintziako ordezkaria edo Hezkuntzako Ikuskaria. Ikastetxe publikoko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe publikoko titular bat. Udalaren ordezkari bat. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren gurasoen elkartearen bi ordezkari. Hezkuntzako Ikuskari bat. Hezkuntzako Orientazioaren Taldeetako kide bat. Erakunde sindikalen ordezkariak. Hezkuntza Sailaren funtzionario bat.	GALIZIA Hezkuntzako Ikuskari bat. Ikastetxe publikoko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe publikoko titular bat. Udalaren ordezkaria. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren gurasoen ordezkariak. Irakasleen ordezkariak. Probintziako Ordezkaritzaren funtzionarioa
ERRIOXA Hezkuntzako Ikuskari bat. Ikastetxe publikoko zuzendari bat eta itunpeko ikastetxe publikoko titular bat. Udalaren ordezkari bat. Irakasleen gurasoen ordezkaria. Hezkuntza Sailaren funtzionarioa. Erakunde sindikalen ordezkariak.	MADRIL Lurralde Arloko zuzendaria. Hezkuntza Administrazioaren ordezkari bat. Ikastetxe publikoko zuzendariak eta itunpeko ikastetxe publikoko titularrak. Udalaren ordezkari bat. Hezkuntza eta Psikopedagogiako Orientazioaren Taldeko zuzendaria edo kide bat. Bi ordezkari sindikal Gurasoen elkartearen ordezkariak.	MEC Probintziako zuzendaria Hezkuntza Administrazioaren ordezkari bat. Ikastetxe publikoko zuzendariak eta itunpeko ikastetxe publikoko titularrak. Udalaren ordezkari bat. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren ordezkari diren irakasleak. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuaren gurasoen elkartearen ordezkariak. Hezkuntzako Ikuskari bat. Probintziako Zuzendaritzaren funtzionario bat.
MURTZIA Hezkuntzako Ikuskari bat Udalaren ordezkari bat. Ikastetxe publikoko zuzendaria eta itunpeko ikastetxe publikoko titularra. Gurasoen bi ordezkari. HPOTko orientatzaile bat. Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxeen bi ordezkari. Administrazioaren funtzionario bat.	NAFARROA Eskola eta Ogibideko Irakaskuntzen Zuzendari Nagusiak izendatutako ikuskari bat. Ikuskarpen Teknikoko Zerbitzuaren Zuzendariak izendatutako ikuskari bat. Kultur aniztasun eta Immigrazio Ataleko burua. Irakaskuntza Profesionalen Berrikuntza eta Garapen Ataleko burua. Guraso eta Irakasleentzako Aholkularitzako Negoziatutako burua. Eskolatzeko Negoziatutako Burua.	HERRI VALENTZIARRA Hezkuntzako Ikuskari bat Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxeen zuzendariak. Gurasoen elkartearen bi ordezkari eta irakasleen bi ordezkari. Udal Eskola Kontseiluaren kide bat.

LOE bi printzipio hauek sustatzen saiatzen da eta hauek 85. artikuluan aipatzen ditu. Horrela dio: “*sarbidea berdintasuneko baldintzetan berma dadila, bai eta zentroa askatasunez aukeratzea ere guraso edo tutoreen aldetik*”.

Edozelan ere, ondorio praktikoa izan da Autonomia Erkidegoek bere aplikazioan lurralde bakoitzean sistema dibergen-teak sortu dituztela.

Zentroa aukeratzeko askatasuna lehenesten duten sistemen ezaugarriak izango liriteke zentroen aukerako hainbat irizpide dituzten baremoak egotea eta eragin-eremu zabalagoak egotea. Azken batean, kontua da gurasoei eskaintzaren aukera zabalagoa ahalbidetzen dien eskolatzeari.

Berdintasuna lehenesten duten sistemek, berriz, ezaugarritzat baremo bakarra (irizpide osagarriak egon daitezke baina hauek bakarrik dira), eragin-eremu txikiagoak egotea eta eskaintza zehatz eta itxiago egotea dituzte. Nolabait, eskolatzeari hertsatzaileagoa da, horrek epe luzera eragin positiboak izango lituzkeela sinetsita.

Ulertu behar da 2 eredu hauetako ezin ere ez dela perfektua. Horrela izango balitz, ez litzateke zalantzarik egongo aukeratzeko orduan. Modu honetan, bat aukera-

Sarrera moduan, esango dut, nire iritziz, ikasle baten hezkuntzan gehien eragiten duen aldagaia bere ahalegin pertsonala dela eta, ondorioz, lehenengo erantzukizuna ikasleak berak eta bere familia-inguruneak eduki beharko luketela.

Hori esanda, ulertzen dut eskolatzeari eragiten duela hezkuntza-sisteman, emaitza akademikoetan eta LOEk bultzatzen dituen printzipio eta xedeetan, hala nola ekitate, hezkuntzako inklusio eta ez-diskriminazioan, desberdintasun pertsonal, kultural, ekonomiko eta sozialen elementu konpentsatzaile gisa jardutean, kohesio sozialean, begirunean eta lurralde bakoitzaren kultura eta hizkuntzaren aniztasuna eta kultura artekotasuna gizartea aberasten duen elementu gisa aitortzean.

Eskolatzeko aldiaren hasieran, agenda publikoan bere lekua aurkitzen duela ikus daiteke; eta eztabaida eta adierazpen beroak egoten dira, batzuetan argudio eskasak dituztenak. Denboraldi hau bukatzen denean (3 hilabete gutxi gorabehera), bere inpaktu mediatikoa desagertzen

da. Eta momentu honetan da, hain zuzen ere, eztabaidari ekin behar zaionean, azterketa sakonerako denbora dagoenean, hain zuzen, azterketa zorrotza, mediatua eta parte-hartzailea. Eskolatzeari guztiongan eragiten du eta, ondorioz, guztiok dugu prozesuan eta eztabaidan parte hartzeko beharra.

ORDEZKO BI SISTEMA

Fondo publikoez sostengatutako zentroetan ikasleak onartzeko sistemak ordezkotzat 2 eredutan banatu ahal ditzakegu. Hauetako bat gurasoen aldetik aukeratzeko askatasuna lehenesten saiatzen dena da. Bestea, berriz, sarbidean berdintasuneko printzipioari garrantzi edo balio handiagoa ematen saiatzen dena da.

Kontua ez da bi termino hauen gaineko eztabaida filosofikoetan murgiltzea, bere antagonismo edo osagarritasunari buruz, hausnarketa txikia ahalbidetzen duen sailkapena modu erraz batean erakustea baizik.

ESKOLATZEKO PROZESUA NAFARROAN

Patxi Esparza Sánchez

Ikuskapen eta Zerbitzuetako Zuzendari Nagusia

tzen denean, ondorioak zein diren ebaluatu behar dira eta hauek arintzen saiatu behar da.

ESKOLATZEKO PROZESUA NAFARROAN

Nafarroako eskola-sistemaren ezaugarria da maila guztietan dagoen segmentazio handia. Bere oinarrizko ezaugarriak (batzuk azkeneko urteotako joerei jarraiki) honakoak izango lirateke:

- Sare osagarria (sare itundua), pisu espezifikoa handia duena. Honek ikasleen % 38a hartzen du. Gainera, honen barruan segmentazio handia dago hizkuntza-ereduen arabera, sexuen arabera, banaketa,... etab.
- Hizkuntza-ereduen aniztasun zabala.
- Neurri txikiko hezkuntza-zentroak batera dauden landa-guneetan errotutako irakaskuntza.
- Txandaka, biztanleak hiriguneetara mugitzen direla ikusten da.
- Biztanle etorkinen agerpen nabaria, zentro jakin batzuetan pilatuta.

Sistema hau kalitateko maila handiaz mantentzeak, ezinbestean, bestelako

testuinguruetan egokia izango litzatekeen zuzkidura ekonomikoa egin behar izatea dakar.

Nafarroak, LOE indarrean egon den aldi honetan, zentroak aukeratzeko askatasuna lehenesten duen sistema hartu du. Horrela, Nafarroako araudiak eskolako kontseiluei ahalbidetzen die irizpide osagarria zehaztea (baina berdinketa hausteko kasuetan bakarrik) eta irizpide honi puntu bat ematen zaio. Horrela, Iruñerria eragin-eremu bakarra da eskolatzearen ondorioetarako.

Eredu honen arrakasta neurtzeko orduan erabili ohi den adierazlea lehen aukeran hautatutako zentroa hartzeko aukera duen ikasle kopurua da. 2010-11 ikasturterako berriki bukatu den ikasleak onartzeko azkeneko prozesuan ikasleen %97,58ak lehen aukeran aukeratu du.

Artikulu honetan nire asmoa ez da emaitza hori baloratzea, sortzen diren ondorio batzuk aztertzea eta, Hezkuntzako Komunitateak hori egitea merezi duela ulertzen badu, hobetzeko balio dezaketen proposamen batzuk azaltzea baizik, aurretik azaldu bezalaxe. Ordezko bi bide aukeratu ahal daitezke. Alde batetik, ereduak saskonduta eta aukeratzeko askatasun handiago ematea aukeratu ahal daiteke, eta bestetik, sisteman sor daitezkeen desberdintasunaren ondorioak konpentsatzea. Egia ere bada bi norabidetan doazen neurrien uztarketa ere aukeratu ahal daitekeela.

HAUTATZEKO ASKATASUN HANDIAGORANTZ.

Zentroaren askatasun handiagorantz joan nahi badugu, galdetu behar dugun lehenengoa da lehen aukerako hautatzeko adierazlea neurgailu ona den. 6.313 familietatik 140 familia bakarrik gelditu badira bere seme-alabak lehenengo aukeraren matrikulatzea lortu gabe, oso zaila da emaitza hori gainditzea. Hala ere, galdetzea dago bere lehenengo aukera benetan hori zen. Ezetz pentsatu behar dugu. Dagoen eskaintzak berak eta eskolatzeko prozesuak, nolabait, lehenengo aukeraren hautatzen dena baldintzatzen dute eta.

Eskolatzeko prozesu honetan, lehenengo aukeraren hautatzen den zentroa aukeratzetik ez badago, ikaslearen sendiak 2. edo 3. aukera gisa proposatzen dituztenak hautatzeko aukera gutxiago egoten dira, izan ere, aukera hauek, agian, beste familia batzuek lehenengo aukeraren hautatuak izan dira. Modu honetan, familia batek dituen lehentasunen arabera, baliteke aukera erreal bakarra egotea. Planteamendu honetatik, onena probabilitate handia duen emaitza onargarria bilatzea da, neurri batean gogobetetzen dituen zentroen artean aukeratuak izateko aukera gehien dituztena hautatuta. Hau izan daiteke ikasle ohiaren irizpidea osagarri gisa hautatu duten zentroa lehentasuntzat duten familiek, baldintza hori betetzen ez dutenean, eduki dezaketen kasua.

Programa eleanitz berrien ezarpena, berriz, familien lehentasunak aldatzen joatea eragiten ari da. Hala ere, eskaintza hau ez dago biztanle guztien eskura eta, ondorioz, ezin da lehen aukera gisa hautatu.

Eremu ez-euskaldunean bizi diren eta bere seme-alabentzat D eredua nahi duten familien kasuan ere ezin dute aukera hau hautatu.

Alderdi ekonomikoa ere garrantzitsua da. Eragin zabaleko eremu batean (Iruñerria) baliabide urriak dituen sendi batek, itxuraz, eskaintza zabala du baina ez du aukeratuko bere etxebizitzatik urruti dagoen zentroa. Eskualdeko zentroak ez direnez ez dute garraio edo jantokirako eskubiderik. Familien erosteko ahalmenaren osagarriarekin jarraiki, zentro jakin batzuetan borondatezko hainbat ekarpen egiteko ohitura sendotu da, eta hauek azkenean "obligazio sozial edo kultural" moduko bat bilakatu dira bere seme-alaba matrikulatu nahi duen sendiarentzat. Hauek azkenean

sartzeko oztopo sozioekonomiko eta kulturala osatzen dute gizarteko maila jakin batenko familientzat.

Kontu hauek guztiak ez daude islatuta aurretik deskribatutako adierazlean. Aukeratzeko askatasuna areagotzeko asmoa badago, horiek kontuan hartu beharko lirateke.

Ondorioz, asmoa eredu honetan sakontzea bada, uste dut egokia dela alde aurretik jakitea familiek eskatzen dutena, zein diren bere lehentasunak, bere gustuak eta epe laburrera, iritzi hauek kontuan harturik, planifikatzea, pedagogia eta ekonomia motako neurri konpentsatzaileez arintzen saiatuko zen eskolako nolabaiteko zatikapena dagoela aitortuta. Azkenik, Nafarroa osoan hizkuntza-ereduen eta programa eleanitzen eskaintza handitu beharko litzateke ahalik eta azkar eta arinen.

ESKOLATZEKO BERDINTASUN HANDIAGORANTZ

Egindako planteamenduaren orde, berriz, ekitate handiagoa bermatzen duen beste bat ere aukeratu ahal daiteke. Hemen, ahal den neurrian, banako hautapean sortutako baterako efektua murriztea bilatzen da. Asmoa bada LOEren xede inspiratzaileekin baldintzarik gabe bat egitea, orduan Administrazioak esku hartu behar du desberdintasun hauek arintzeko. Diskriminazio positiboa egin behar du, beste helburu horiek lortzeko, horretarako betebeharrak batzuk ezarri behar baditu ere. Hemen aurre egin behar diogun egoera azal daiteke "Jokoen teoriaren" "presoaren dilema" deitutakoaren bidez. 2 jokalarientzako egoera batean, erakusten zaigu jokalaria bakoitzak modu independentean jokatzeko duela eta bere onura handiena lortzen saiatzen dela beste jokalariairekin emaitzaren axolagabe, baina bitxia bada ere bi jokariok emaitza hobe lortuko lukete elkarlanean arituz gero. Zoritxarrez jokalaria bakoitzak bere interesei eta bere egoismo pertsonalari jarraiki jokatzeko du eta azkenean besteari kale egiten dio. Hau dilemaren puntu nagusia da, ea helburu pertsonalak lortzen diren gizarte osoaren interesen kaltetan.

Horrela planteatutako arazoak egoera ikuspegi bateratu batetik aztertzea ahalbidetzen du. Eraginkortasuna galduko litzateke erabaki batek eragindako kalteak erabakitzen duen pertsonaren gainean erortzen ez diren guztietan. Hau da herrialde eskandinaviarrek ematen diguten irakasbi-

dea; eta hauen gainean denek aitortzen dute herri hauek lehiakorrenak eta ekonomikoki eraginkorrenak direla eta, aldi berean, ezaugarritzat kohesio eta babes sozialeko maila handia dutela.

Ikuspegi honetatik, jarduteko hainbat lerro planteatu ahal daitezke, jarraian zehaztuko ditudanak:

- Lehenik eta behin, kurtso bakoitzerako eskaintza argia, zehatza, erabaki behar dugu, aurrerapen nahikoaz jendaurrean azaltzen dena.

- Funtsezkoa da lehentasuneko irizpideen puntuazio-eskalak sortzen duen inpaktua azterketa sakona egitea, hauek LOEk ematen dien xederako modu eraginkorrean balio izateko moduan. Lehentasuneko irizpideak puntuatzeko oraingo sistemak, eremu bakarra ezartzearekin uztarturik, dagoeneko ez du diskriminatzen bere xedearen arabera, baizik eta,

hori baino gehiago, berdinketen bolumen handia sortzen dela, eta ondorioz irizpide osagarriak dira azkenean diskriminatzen dutenak.

- Baremo bakar eta homogeneorantz joan behar dugu, prozesuan eraginkortasuna ez galtzeko moduan.

- Berdinketak, gertatuz gero, adjudikatze bide optimoak ahalbidetzen dituen zozketaren bidez ebatzi behar dira, lehentasuneko irizpideekin eta, egonez gero, osagarriekin puntuazio handiagoa lortzen duenak 2. aukeraren hautatutako zentroa aukeratzeko parada izan dezala lehenengo aukeraren hautatu duten beste batzuek baino puntuazio handiagoa lortuz gero. Horretarako aipatu-

tako zozketa ahalbidetzen duen informatikako tresna diseinatu behar da.

- Eragin-eremuak murriztu behar dira irakaskuntza publikoaren eta itunduaren artean eskaintza orekatua ahalbidetzen duen minimo komuneraino. Eremu hauek finkatzeko orduan, baina, hauek benetan iraunkorra den mugikortasuna ahalbidetzeko duten gaitasuna oso kontuan hartu behar da.

- Hezkuntzako eskaintzaren oraingo egituratik abiatuta, hazkunde begetatiboak irakaskuntza publikoaren eskaintzaren hazkundera ahalbidetu behar du, ekitate handiagoko berme gisa.

- Neurri hauen izaeragatik, kasu honetan inoiz baino beharrezkoagoa da gardentasuna bermatzea eta ondorioz Eskolatze Batzorde ireki eta parte-hartzailea osatu behar da. Bertan eskolatzean esku hartzen duten eragile guztiek bere lekua eduki behar dute: gurasoen elkarteak, bi sareetako sindikatu eta zuzendarien ordezkariak, alderdi politikoak, udal ordezkariak. Batzorde honek eskola-

lartzeko

Hezkuntza Sailean Batxilergoko tamaina optimoa erabakitzeke, eta eskaintza dibertsifikatua bermatzeko xedez, egindako analisiek kokatzen gaituzte gutxienez modalitate bakoitzeko 3 lerro gutxienez eskain ditzaketen zentroetan eta, ondorioz, gutxi gorabehera Batxilergoko 300 ikasleko bolumena duten zentroetan.

Honek Nafarroako eskola-mapa berrikustera behartuko luke. Dagoen errealitatetik abiatuta, neurri hauek dituzten zentroak lortzera zuzendutako inbertsioen plana egin beharko litzateke.

Planteamendu honen ondorio bat da Nafarroan Hezkuntzari dagokionez aplikatu izan den "landatartasunaren" kontzeptua berriro definitu beharko litzatekeela. Honek hezkuntza-eskaintzaren oraingo egitura erabaki baitu, batez ere irakaskuntza publikoan. Ikuspegi arrazionalago batetik, eguneroko mugikortasunerako ezintasun geografikoak, ikasleen adinarekin batera, bakarrik justifikatuko luke neurri txikiagoko zentroak egotea, eta hauek konpentsazio egokiak eskuratu beharko lituzkete.

Planteamendu honetatik ere kudeatzeko sistema berriak ezarri ahalko lirateke, eskualdeko izaera eta neurri handiko zentro batzuek garraioa edo jantokia modu zentralizatuan kudeatzen jarraitu ahal izateko,

prozesu osoa zaindiko luke.

ESKOLATZEAN BALORATU BEHARREKO BESTELAKO ALDERDIAK

Azkenik, nire iritziz, bere eskaintzan eta kalitatean, eta bereziki irakaskuntza publikoan eragiten dutelako, kontuan hartu behar ditugun bestelako alderdi batzuk aipatu nahi ditut.

Funtsezko alderdi bat zentroaren tamaina da. Eskuragarri dauden azterketa urriek esaten digute zentroaren neurri optimoa Haur Hezkuntzan 300, 400 ikaslekoa dela eta 400 eta 600 ikasle bitartekoa Derrigorrezko Bigarren Irakaskuntzan, hau da, 2 lerrokoa Haur Hezkuntzan eta 3 eta 4 lerro bitartekoa Bigarren Hezkuntzan.

baina aldi berean, praktikan, pedagogia eta bizikidetzaren ikuspegitik, neurri optimo batzuekin bat etorri funtzionatu ahal izateko. Ildo horretatik, zentroen autonomiak hausnarketa ikuspegi berrietara zabaltzeko behar du.

Nire iritziz, neurri hauek, adostasun eta parte-hartzetik hartu eta modu ez traumatikoan espazio eta denboran ezarritakoek, baliabide materialak eta giza baliabideak modu eraginkorragoan berriro orientatzea ahalbidetuko lukete.

Azkenik, Nafarroako hezkuntza-sistemaren gehiegizko zatikatzea gainditu ahalko lukeen planteamendu batean sakondu beharko litzateke. Nafarroan eleaniztasun erreala lortzera zuzendutako politika izango litzateke, eremu geografiko guztietan eskaintza berdintzaileagoa duena, eta atzerriko hizkuntzak ikastea eta, aldi berean, bertako hizkuntza berreskuratzea ahalbidetzen duena.

Zergatik guraso batzuek ikastetxe bat aukeratzen dute eta ez beste bat?

Alfonso Aparicio Basauri
CONCAPA

Eskolatzea gurasoengan kezka handia eragiten duen gaia da, eta horren erakusle dira gai honek eragiten dituen kexak. Gure seme-alabak derrigorrezko hezkuntza osoa gehi, ziur aski, haur hezkuntza eta derrigorrezkoaren ondokoa, non emango duen erabakitzea, zalan-tzarik gabe, erabaki garrantzitsua da eta hausnartu beharrekoa.

Zergatik guraso batzuek ikastetxe bat aukeratzen dute eta ez beste bat? Zertan oinarritzen dira erabaki hau hartzeko?

Gurasoak ikastetxe bat aukeratzeko oinarritzen diren bi arrazoi nagusiak irakaskuntzaren kalitatea eta bertatik

igaro diren edo bertan ikasten duten senideen eskutik (anaia-arrebak edo lehengusua) ikastetxea ezagutzea direla ikus dezakegu.

Lehenengo bi arrazoi hauen atzetik nabarmentzen diren eragiten duten bestelako batzuk daude. Arrazoi hauek honakoak dira: ikastetxearen ideiak; gurasoen ikastetxeak bere seme-alabei segurtasuna eskaintzen diela hautematea; ikastetxetik helbiderako hurbiltasuna; eta eskolako jardunaldia familiaren beharrezanetara egokitzea.

Eragin txikiagoa duten bestelako arrazoiak daude, hala nola instalazioen kalitatea, egiten diren eskolaz kanpoko jarduerak edo garraio eta jantokiko zerbitzuak.

Gurasoak ikastetxe bat edo beste bat aukeratzera eramaten duten arrazoi nagusiak zein diren alde batera utzita, irakaskuntza askatasunaren printzipioak eta, ondorioz, ikastetxea hautatzeko askatasunaren printzipioak ahalbidetu beharko luke guraso guztiek bere seme-alabak aukeratzeko dituzten ikastetxeetan eskolatu ahal izatea. Baina hori ez da gertatzen, urtero bere seme-alabak lehenengo lehentasun gisa aukeratu-tako ikastetxean matrikulatu ezin ditzaketen gurasoak daudelako. Azkeneko urtean (2010), Nafarroan, ehun eta berrogeita hamar ume dira aukeratu-tako ikastetxean eskolatu ez direnak. Errealitatea da kopuru hau aski handia dela, hauen gurasoek, bere seme-alabak ikastetxe jakin batean eskolatzeko zituzten aukera hutsalen jakitun, lehenengo tokian jartzea baztertu zuten eta aukera gehiago zituzten bestelako batzuk hautatu zituzten.

Nola konpon dezakegu eskolako zentro jakin batzuetan dagoen gehiegizko eskariaren arazoa? Lehenik eta behin, ikastetxe hauetan lerro gehiago baimendu beharko lirateke, ahal den guztietan. Askotan ezin da egin ikasgela gehiago edukitzeko aukera fisikorik ez dagoelako eta beste batzuetan, berriz, antolaketako edo ikastetxearen proiektu pedagogikoaren arazoak dira hori eragotzen dutenak.

Bestaldetik, gurasoei ikastetxeen informazio zabala eman behar zaie, izan ere, askotan duten ezagutza ezagun edo senideek ikastetxe jakin batzuei buruz egindako iruzkinetara edo hauek ikastetxe jakin batean ikasteagatik ezagutzen dutenera mugatzen da.

Gurasoek dauden ikastetxe guztien informa-

zioa erraz eskuratu ahal izanez gero, hauek ikusiko lukete bere igurikipenak gogobete ditzaketen ikastetxe ugari daudela. Horretarako, baina, beharrezkoa izango litzateke ikastetxeen katalogoa editatzea. Honek ikastetxe bakoitzaren ezaugarriak, bere proiektu pedagogikoa, bere berezitasunak, etab. azalduko litzuke.

Es-kolako garraioa.

Gurasoek aukeratzeko dituzten edo aukeratu nahi dituzten ikastetxe batzuk herriguneen periferian edo bere etxetik urruti dauden eremuetan daude eta hauetara iristeko beharrezkoa da garraio bideren bat erabiltzea, dela eskolako garraiorako autobus bat dela garraio publiko bat.

Hau, errealitatearen orduan, faktore baldintzatzailea da ikastetxea aukeratzeko orduan, familiari karga ekonomiko handia baitakarkio eta askatasunez aukeratzeko printzipioa desagertzea eragiten baitu.

Eskolako garraioaren gai honetan benetako injustiziak topa ditzakegu, esate baterako ikastetxerik ez duen herrigune berean dauden eta beste herri batera joan behar duten bi ikasle egotea, bata ikastetxe publiko baten aukera hautatzen du eta garraioa doakoa da eta besteak, aldiz, itunpeko ikastetxea aukeratzeko du eta eskolako garraioa ordaindu behar du. Honek, ikastetxea aukeratzeko orduan, baliabide ekonomiko txikiagoak dituzten familiei kalte egiten die.

Beharrezkoa da eskolako garraioa diruz laguntzen duten eta familia guztiei nahi duten ikastetxeetara joan ahal izatea ahalbidetzen dieten neurriak arbitratzea.

Eskolatzeko landa-eskolan

Landa-eskolan eskolatzeko alde nagusia da, oro har, ez dagoela hautatzeko aukerarik, eta hiriguneetako eskaintzan ikastetxeen ideien, eredu pedagogikoen, hizkuntza-ereduen eta bestelako jardueren osagarriak dituzten ikastetxeen berezitasunen araberrako aukera ugari dauden bezala, landa-eskolen aukera bakarra da.

Landa-eskolako ikasleei eskolatzeko ikastetxeak kokaturik dauden herrietara lekualdaketa egitea dakarkie. Kasu batzuetan lekualdaketa hauek egiteko, orografia eta demografiaren ezaugarriengatik, denbora dezente beharrezkoa da.

Landa-eskolak bestelako ezaugarri bereziak izaten ditu, hiriguneen sakabaketa, kasu batzuetan ikastetxe txikiak, beste batzuetan ikastetxeetan irakasleak jarraitasunaz edukitzearen zailtasuna esate baterako.

Zenbait kasutan Hezkuntza Premia Bereziak dituzten ikasleek eskolatzeko arazo handiagoak eduki ditzakete eta konponbide batzuek familiarengan gehiago eragin dezakete, oraindik urrutiago dauden ikastetxeetan eskolatu behar izatean.

Landa-eskolen berezitasunek eragiten dute honi arreta berezia eskaini behar izatea. Horrela bada, neurri berritzaileak bilatu behar dira bertan eskolatu dauden ikasleak, etorkizunari begira, gainerako baldintza-berdintasunean egotea ahalbidetzen dutenak.

Haurren eskolatzeko

Ia guraso guztientzat bere seme-alaben eskolatzeko hasten da derrigorrezkoak ez diren etapetan, haur hezkuntzan alegia. Haur hezkuntzaren barruan 0-3 urte bitarteko zikloa dago, azkeneko urteotan honi eman zaion hezkuntzako izaera emanda ere, guraso askorentzat lan-ordutegia eta seme-alaben zaintza, zailtaile edo umezain batengana jo beharrik gabe, bateragarri egiteko konponbidea oraindik izaten dena.

Gainera, ordutegiaren arazoiengatik guraso askok ordutegi zabal malgua eskatzen dute, bere seme-alabak goizean goiz utzi eta lana bukatzean hartzera joan ahal izatea ahalbidetzen duena.

1 edo 2 urteko ume askok 10 ordu (8 eta 18

ordu bitartean) baino gehiagoz ematen dute ikastetxean, eta etxean lo egiten duten 10 orduak zenbatuta, emaitza da irakaslearekin 10 orduz egoten direla eta lau orduz bakarrik gurasoekin.

Bestaldetik, ez dirudi adin hau-etako eskolatzea erabakigarria denik errendimendu hobea lortzeko edo eskola-porrota murrizteko, izan ere, PISA Txostenean emaitza onenak dituen herriak (Finlandia) haurren eskolatzeko indizerik txikiak agertzen ditu.

Geure buruari serio galdetu behar diogu beharrezkoa edo komenigarria den adin hauetan umeei hainbesteko denboraz ikastetxean ematea edo ea komenigarriagoa izango litzatekeen gurasoekin edo sendiarenkin denbora gehiagoz egotea.

Gurasoek lan eta familiako bizitza adiskidetu ahal izatea

ahalbidetzen duten bestelako konponbideak planteatu beharko lirateke, eta honetan hezkuntzako agintariek bakoarik ez dute esku hartu behar.

Irakaskuntzako metodo berriak, beste eskolatzeko bat

Teknologia berriak eskolatzeko laguntza eman ahal digute?

Ziur aski etorkizun ez oso urrutian ikastetxe birtualak ikusiko ditugu. Hauetan komunikabide berrien bidez irakatsiko da, enpresa, negozio-eskola eta unibertsitateetan prestakuntzarako dagoeneko erabiltzen den zerbait.

Honek handicap eduki dezake sozializazioaren alderdian, ikastetxean eskolatzeko alderdi positiboenetako bat aurkeztu duena, baina egia ere bada gainerakoekin egunerakoan erlazionatu eta sozializatzen garela, kanean, etxean jolasten, familiarekin.

Eskola klasikoa eskola birtualarekin uztartzen saia gaitezke, hezkuntza komunitateari on egin diezaiokeen zerbait.

Irakaskuntza hau kasu jakin batzuetan positiboa izan daiteke, adibidez autobus batean 3 ordu ere ematen duten landa-eskoletako ikasleen kasuan. Azken hauei astean hirutan zuzeneko eskolak eman ahalko litzazkieke eta gainerako bietan eskolako sarearen bidez jaso ahal izango litzukete.

Denboraldi gutxi gorabehera luzeaz gaixo dauden ikasleen kasua ere badago. Horrela, modu honetan bere ikaskideen erritmoa jarraitu eta bere irakasleekin tutoretzak eduki ahal izango litzukete.

Sistema hau aholkagarria izango litzateke portaera-arazoak dituzten ikasleen kasuan, baldin eta hauek ikastetxetik kanpo denbora batez

egon behar badute eta ikasketak jarraitzeko beste modurik ez baldin badute.

Beste kasu bat izan liteke osasun sailak ikastetxe bat pandemiagatik, egon litezkeen kutsadurengatik edo bestelako arazoengatik aldi baterako itxia aholkatzen duenean.

Mota honetako irakaskuntzak ere errefortzuko eskoletarako, irakasgaiak berreskuratzeko ere balio dezake eta irakasleen esku tresna bat gehiago izan dezake.

Eskolatzeko mota hau aztertu beharko litzateke eta aurrerapenak baliatu beharko lirateke hezkuntzako sistemara erans-teko.

Arau esparrua

Nafarroako ikasleen eskolatzea Hezkuntzaren Lege Organikoaren (HLO) 84, 85, 86, 87 eta 88. artikuluek agintzen dute, eta zehazkiago apirilaren 2ko 31/2007 Foru Dekretuak, unibertsitatez kanpoko ikasketak ematen dituzten ikastetxe publikoetan eta itunpeko ikastetxe pribatuetan ikasleak onartzeko arauak ezartzen dituenak, eta apirilaren 23ko 35/2007 Foru Dekretuak, Eskolatze Batzorde Nagusia eta tokiko eskolatze batzordeak sortzen dituenak.

Horrela, ikastetxe batean eskaerari erantzuteko toki nahikorik ez dagoenean, bertan dauden plazak egokitzerakoan lehentasuna izango dute ikastetxeak atxikita daukan Haur Hezkuntzako, Lehen Hezkuntzako edo Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikastetxetik, hurrenez hurren, datozen ikasleek.

Gainontzeko plazei dagokienez, Eskola Kontseiluak 31/2007 Foru Dekretuak agintzen duen baremazioa ezarri beharko du: 4 puntu ikastetxean anai-arreba bat matrikulatuta egoteagatik, eta puntu bat gainerako anai-arreba bakoitzarengatik; 4 puntu gurasoren batek ikastetxean lan egiten badu; 0, 0,5 edo 1,5 puntu familia errentaren mailaren arabera; 2 puntu ikasleak minusbaliotasunen bat badu eta 0,5 puntu anai-arreba edo gurasoren batek badu; Batxilergoan, ikaslearen espediente akademikoa kontuan hartzen da, DBHko hamartar bat duen batez besteko nota gehituz. Gai-

nera, ikastetxe bakoitzeko eskola-kontseiluak gehienez ere 2 puntu eman ditzake, puntu bat familia ugaria duen ikasleari, eta puntu bat ikastetxeak aintzakotzat hartzen dituen beste egoeratarako (aukera askeko puntua deiturikoa).

Egoera horretan ere ikasle guztietarako plazarik ez badago, berdinketa hausteko irizpide gisa ataletan lortutako puntuaziorik altuena hartuko da kontuan honako ordena hau jarraituz: matrikulatutako anai-arrebak edo bertan lan egiten duten guraso edo tutoreak, minusbaliotasuna, gertutasuna, errenta eta espedientearen batez bestekoa (Batxilergoaren kasuan). Berdinketak jarraituko badu, zozketa publikoa egingo da.

Nafarroako egoeraren balorazioa

Datuen arabera, ikasleen %60 inguru ikastetxe publikoetara doa eta itunpekoetara, berriz, %40. Alde hori are handiagoa da ikasle immitzanteen artean, izan ere, gutxi gorabehera %80 eskolatzen da publikoetan eta %20 besterik ez itunpekoetan. Ez dago kopururik hezkuntza-behar bereziak dituzten ikasleen inguruan.

Legezkoa iruditzen zaigu ikastetxe pribatu batek nahi izatekotan bere ikasleak hautatzea, baina hori ez da legezkoa hezkuntza-itunen erregimenean dagoen ikastetxe pribatu baten kasuan, erregimen horri esker diru publikoa lortzeaz gain, kalitatezko eta bidezko baldintzak dituen eskolatzea egiteko erantzukizun soziala ere hartzen baitu. Hori dela eta, itunpeko ikastetxeekiko zaintza estutzea eskatzen dugu eta, irregulartasunik sumatzekotan, ituna bertan behera gertatzea.

Bidezko eskolatzea

Pedro Rascón Macías

HERRIKOA

Gainera, adierazi dugun moduan, ikasleak onartzeko irizpideen baremazioaren barnean, Nafarroako Gobernuak araudian **"aukera askeko"** puntu bat gainerratu du, hainbat ikastetxek ikasle jakin batzuen eskolatzea saihesteko erabiltzen duena. Hori horrela, funts publikoak jasotzean heltzen duten hezkuntza-itunen erregimenaren ondorio den behar soziala ez dute betetzen. Estatu mailan, "aukera askeko" puntu hori Kanarietan, Gaztela eta Leonen, Murtzian, Errioxan, Euskadin, Madrilan eta Valentziako Erkidegoan besterik ez dago.

Aukera askeko puntu hori emateko irizpideen artean, ikastetxeek ikasle ohien ahaide izatea, espediente akademikoa ona izatea edo funtzionario publiko baten seme-alaba izatea hartzen dute kontutan beste zenbait irizpideren artean. Ikastetxearen aukeraketa-prozesuan ikasle askok antzeko puntuazioa dutenez, puntu hori erabakigarria izaten da, gehienetan berdinketa hausten duen puntua baita. Herrikoak

uste du puntu hori ezartzearen legezkotasuna zalantzarik dela, irizpide horiek modu diskriminatzailean erabiltzen direla antzeman baitu. Hori dela eta, Gobernuari eskatzen diogu ikastetxeek duten eskumen hori ezaba dezala, aukera berdintasunaren printzipio konstituzionalari trabarik ez jarzteko.

Herrikoaren proposamenak

Eskolatze eremu mugatuak ezartzea ikasle bakoitzari familiaren etxetik gertu dagoen ikastetxe batean plaza lortuko duela ziurtatzeko. Gogoratu behar dugu lruñeak, adibidez, eremu bakarra osatzen duela.

Eskolatze batzordeak sortzea, hezkuntza komunitatearen parte hartzearekin, Nafarroako udal nagusienetan, ikasleak onartzeko prozesua eta bere arauak betetzen direla gainbegiratzeko ahalmenarekin eta baita hezkuntza Administrazioei egokitzen hartzen dituzten neurriak proposatzeko ahalmenarekin ere. Horretarako, funtzio horiek gauzatzeko behar duten informazio eta dokumentazio guztia bidali beharko diete ikastetxeek. Era berean eta HLOren 86. artikulua agintzen duen bezala, batzorde horiek gurasoen, irakasleen, hezkuntza Administrazioaren eta tokiko Administrazioaren ordezkariak osatuko dituzte.

Funts publikoekin mantentzeko ikastetxeen artean ikasleak bidez banatzea, gaur egun dagoen ezberdintasuna gainditzeko. Egia da itunpeko zenbait ikastetxe pribatuak ikasle mota guztiak eskolatzeko behar legala eta soziala ez dutela betetzen. Hori dela eta, beharrezkotzat jotzen dugu eskolatze-araudi berria bultzatzea, ikasleak hautatzea saihesteko, ikasketen planifikazio orokorra egokia dela ziurtatzeko, eta funts publikoekin mantentzeko ikastetxe guztien artean eskolatze orekatuta egiteko, bereziki hezkuntza-behar bereziak dituzten ikasleei dagokienez, ikastetxearen kokalekuari erantzuna emanez eta eremu desorekatuak sortu gabe.

Bestalde, beharrezkoa da ikastetxe publikoen sareak benetako eskolatze beharrei erantzuna ematea eta kalitatezko ikastetxe

publikoa ziurtatzea lurralde foralaren edozein gunetan lehen aukera erabilgarri gisa beti.

Eskolatzearen kalitatea eta bidezkotasuna ziurtatzea familiek gure seme-alabak kalitatezko baldintza minimoak betetzen dituen ikastetxe batean eskolatu ahal izateko. Gure ustez, baldintza horiek honako ezaugarriak dituen ikastetxe batean daude:

- Demokrazia, gizarteratzea, kultura arteko-

tziaren ikusmolde pluralista baten bidez eraikitzea ("adimen anitzak" deiturikoak kontuan hartzea) eta ikasketak gaitasunen bidez barneratzea bultzatu behar du, eta ez datuak oroimen bidez eta konexiorik gabe ikasteko gaur egungo joera, iraganera itzuli nahi dutenen artean modan dagoena. Oinarritzko gaitasunak gazte batek derrigorrezko hezkuntza amaitzean norberaren errealizazioa lortu ahal izateko, herritartasun aktiboa erabiltzeko, helduen bizitzan arrakastaz sartzeko eta bizitzan zehar ikasketa iraunkorrean aurrera egiteko garatu behar izan dituen gaitasunak dira.

- **Familien eta eskolaren arteko harreman onarekin.** Horretarako zuzendaritzak Guraso Elkartea babestu behar du, eta irakasleek ez dute familien lana mesfidantzarekin edo euren lanean sartuko balira bezala ikusi behar, hezkuntza aliatu gisa baizik. Eskola eta familiaren arteko lankidetzak ikasle guztiek arrakasta izateko aukeren kopurua handitzen du eta ikasleen jatorri sozialak sortutako ezberdintasunak orekatzeko laguntzen du.

- **Ingurunera zabalduko eskola.** Hezkuntza proiektu integralen bidez, eskola hezkuntza eta gizarte komunitate guztira zabaldu behar da, ingurunearen baliabide eta profesionalei eta zailtasun handiak dituzten eta neurri bereziak eskatzen dituzten taldeei.

- **Eskola ordutegi malguak baina ez murriztuak dituen.** Eskola ordutegia hezkuntza integralak eta ikasleen aniztasunak eskatzen duten ikasketa beharrei erantzuteko nahikoa izan behar da, eta horrek denborekin antolakuntza mugikor eta malgua eskatzen du. Gainera, beharrezkoa da eskolek ikastetxeen ordutegiak eta gurasoen lanordutegiak egokitzea.

tasuna, parte-hartzea eta elkartasuna bezalako baloreak lehenesten dituen tokia. Ezaugarri horiek, orokorrean, eskola publikoaren parte dira. Balore horiek ez dira hitz politak besterik gabe gizarte-koheretza, gure herrialdeko aurrerabide eta garapen zientifikoa eta humanistikoa lehenesten dugunontzat. Eskola publikoa, pribatuaren aldean, guztien eta guztiontzako eskola da, klasea, generoa, nazionalitatea, etnia edo ahalmen ekonomikoarekiko independentea eta demokratikoki kudeatuta.

- **Oinarritzko gaitasunak lantzen dituen.** Kalitatezko eskola batek ezagutza inteligen-

Euskaraz eskolatzea, premiatzkoa

Ernesto Delas SORTZEN IKASBATUAZ

365 egun ditu bisustua ez den urteak. Egundorietatik 176etan gure seme-alabak eskolara doaz, gaixotzen ez badira, noski. Hortaz, eskolatik kanpo izaten dira, gutxienez, urtean 189 egunez.

24 ordu ditu egundorietatik. Demagun, gure seme-alabak 24 ordu horietatik 9 lo direla, eta 15 esna. Beraz, are denbora gutxiagoz egongo dira ikasgelan. Are gehiago, 15 jarduerako ordu horietatik 5 eskolan ematen dituzte, eta gainerako 10ak eskola-ordutegitik kanpo.

Zer esan nahi du horrek? Bada, jakin badakigun arren hezkuntza arautua zein arautu gabea biak ala biak biziki garrantzitsuak direla, eskolak berealdiko garrantzia duela, eta haurrek eskolan ematen duten denbora eskola-bizitza osoaren %15 besterik ez dela. Eskolatik kanpoko hezkuntza osagarria bada ere, kasu askotan, eskolako hezkuntza baino garrantzitsuagoa izango da. Edonola ere, % 15 hori hila ala biziko bihurtzen da zenbait kasutan.

Euskaraz murgiltzeko azken 30 urteotako ereduaz ari gara. Eredu horri esker posible izan da, mespretxu-eta gutxitze-garaiak gaingiduz, gutxika-gutxika euskara berreskuratzea Nafarroan.

Minorizazioaren eraginez, gertatu izan da gurasoetako bat edo bi gurasoak euskaldunak izan eta seme-alabei beren hizkuntza ezin transmititzeko. Horren eraginez, belaunaldi bat edo bat baino gehiagoz galdu da euskara.

Belaunaldi horien ahaleginei eta lanari esker, administrazioak bete zuen, nolabait, euskara berreskuratze beharra, hau da, hizkuntzan murgiltzeko D eredua ezarri zuen Nafarroako zenbait herritan.

Mintzagai dugun eskolatzeko eredu horretako ezaugarrietako bat da, hain zuzen, irakasten den hizkuntza ez dela, gehienetan, ikasleena amahizkuntza, nahiz eta, zorionez, joera hori apurka-apurka aldatzen ari den.

Euskara ez da ikasle gehienen ama-hizkuntza. Horrenbestez, hizpide dugun ereduak garatu ahal izateko hainbat alderdi zaindu behar dira eta, tamalez, Nafarroako Gobernuaren Hezkuntza Departamentuak nahiz erkidegoko zenbait udaltek hartu dituzten azken erabakien bidez bidea oztopoz betetzen ari zaigu.

Langile guztiak, irakasle izan edo ez, euskaldunak izan behar dira. Horrez

gain, oso garrantzitsua da eskolatzearen % 15 txiki bezain emankor horretan egiten diren jarduerak guztiak murgiltzearen bidez lantzen ari den hizkuntza gutxituan egitea, hau da, euskaraz.

Horrek esan nahi du, euskara egoki berreskuratu eta ikasleek euskara sakon eta ongi ezagutzea nahi badugu, behar-beharrezkoa dela ikastetxeak hizkuntza ereduak banatuta egotea. Ez bereizkeriaz, baizik eta logikaz; aurreko hamarkadako murgiltze-eredua arrakastatsu izaten jarrai dezan. Edonola ere, aukerarik onena izango litzateke, gure ustez, herritar guztientzako eredu bakarra egotea, euskararen oinarriturikoa, alegia.

Euskaraz ez dakiten langileak hartzeaz, ikastetxe partekatuen sortzeaz, eta euskarazko eskolaz kanpoko jardueren kopurua murrizteaz gainera, erabaki berri batek kinka larrian jarri du hemen eta orain euskara berreskuratzea: hizkuntza-eredu berriak.

Nik, ingeleseko irakasle izanik, ez dut esango atzerriko hizkuntzak ezagutzeak eta erabiltzeak garrantzirik ez duenik. Edonola ere, atzerriko hizkuntzak modu arrazionalen erabiltzeko ikasi behar direla deritzot, eredu bakoitzeko lehentasunak, beharrak eta emaitzak kontuan hartuz.

Euskararen murgiltzeko D ereduen lehentasuna da, hain zuzen, hizkuntza hori berreskuratzea eta transmititzea, kalitatezko sistema batean, hezkuntza integral eta, ahal dela, doako nahiz publikoaren bidez.

Murgiltze-ereduen berezko beharrak ditu D ereduek, eta emaitzak ere edonoren esku daude: ikasleen % 65etik gora B2 ezagutza-maila du euskaraz, ingelesez eta, jakina, gaztelaniaz.

Gauza bera gertatzen al da egungo beste ereduetan? Ez dut uste. Eredu elebakarreko edo ia elebakarreko —G eta A ereduak kasu— ez dute kasik laguntzen hizkuntza berriak ezagutze eta jakitea. D ereduek, ordea bai. Azken hori, murgiltze-eredua izanik, euskaraz eta gaztelaniazko oinarritzko ezagutzak finkatu ondoren, hizkuntza berriak ikastea errazten du. Horrela, hizkuntzen funtzionatzeko modua hobe ulertzen dute ikasleek, eta gerora ikasiko dituzten hizkuntzen egiturak eta esamoldeak errazago menderatuko dituzte.

Baina, aurreko paragrafoan adierazi dugun moduan, oinarritzko ezagutza-maila izan behar dute ikasleek murgiltze-hizkuntzan, eta uste dugu hizkuntza hori euskara izan behar dela kasu guztietan.

Hasierako datu argigarriak tenk, kultur azpiegitura urri dituen (telebista bakarra, periodiko bakarra, irratik gutxi batzuk eta desagertzeko arriskuan diren tokiko zenbait aldizkari) euskara hizkuntza gutxituari kentzen badiogu eskolatzearen % 15 horren parte txiki bat, azken hamarkadetan egindako lan handiak erreka joko duela uste dugu.

Ez dugu ezkor edo alarmista izan nahi, baina kontuan hartzeko modukoak dira B ereduen emaitzak Araban, Bizkaian eta Gipuzkoan (gogoan izan B ereduaren euskaraz eta gaztelaniaz eskola-orduen kopurua bera ematen dela, eta gaztelania komunikazio-jardueretan presentzia handiagoa duela) non ikasleen % 13 baino gutxiagok lortu duen B2 maila euskaraz. Gainerako hizkuntzei dagokienez, B ereduaren ikasleen maila D ereduarekin baino zertxobait apalagoa da.

Orduan, zergatik tematu okerreko bideari eusten? Hizkuntzak ezin dira kontrajarri, baina ezin dira, ezta ere, maila berean jarri, batik bat, beraien artean berdintasunik ez dagoelako.

Uste dut inork ezin duela ukatu euskararen egoera eta ingelesarena edo gaztelaniarena oso bestelakoak direla. Hor-taz, hiru hizkuntza horiek maila berean jartzen baditugu eskolan, hiruetatik ahulenari, hots, euskarari, zuzenean kalte egingo genioke. Jokabide hori, gainera, kontzeptuzko akatsa izango litzateke. Esan gabe doa, bestetik, Nafarroa osoan ingelesez ikasteko aukera izango den bitartean, gure erkidegoko ehunka herritar eta auzotako euskara debekaturik dagoela, legezkoa ez den erabaki politiko baten erruz. Zentzugabekeria hutsa.

Badira atzerriko hizkuntza irakasteko hainbat metodologia arrakastatsu, eta guzti-guztiak eskola-orduen kopuruarekin lotura dute. Berritu dezagun, imajina dezagun, ikas dezagun beste esperientzietatik.

Horregatik guztiatik, D ereduaren hainbat hamarkadetan zenbait euskaltzalek eta profesionalak egin duten lana errespetatzen dugu. Eskarmentuarekiko, emaitzekiko eta logikarekiko errespetua eskatzen dugu. Euskararekiko errespetua eskatzen dugu.

Azkenik, euskarazko hezkuntza publikoa eskatzen dugu Euskal Herri osoan, kalitatezkoa eta doakoa; ikasleen harrera pertsonalizatua bermatzeko ratio egokiarekin; eta irakaskuntza-betebeharrak asetzeko nahikoak diren inbertsioak eginik, gure seme-alabek merezi dituzten arrakasta-berme guztiak izan ditzaten.

Irakaskuntza pribatua NAFARROAN

Hezkuntza zerbitzu publiko gisa

Salvador Balda
Itunpeko Irakaslea
FETE-UGT Erakundearen Idazkaria

Hezkuntza zerbitzu publiko gisa ulertu

behar da eta haren programazioa ikastetxe publikoen zein itunpeko ikastetxe pribatuen sareetan egin behar da, bi eskola sareen izaera osagarria azpimarratuz eta bakoitzaren berezitasunak gordez. Argi dago gure gizartean bi sareak finkatuta daudela, baina biek zerbitzu publikoari eskaintzeko erantzukizun eta betebeharrak izatea eskatu behar da.

Nafarroako Itunpeko Irakaskuntza Pribatuko ikastetxeak aztertzen baditugu, ia gehienetan, jarraian alderatuko ditugun ikasle, ikastetxe, gela eta irakasleen datuak aurkituko ditugu. Horrela, Sare bakoitzean zein parametrotan kokatzen garen ikusiko dugu.

Asteazkena izan zen 2009ko urriaren 14ko Nafarroako Gobernuak prentsa oharrean, 2009-2010. ikasturteko datu hauek eskaintzen zaizkigu.

Logikoki, ez zen egokia izango datu horietatik ondorio orokorrak ateratzea, baserrialdeetan irakaskuntza publikoa bakarrik dago eta bertan Nafarroako Gobernuak Hezkuntza Departamentuak neurri guztiak jarri behar ditu ikastetxe horiek ongi funtziona dezaten.

Bi Sareak dauden herrietan, berriz, bien

2009-2010	Publikoak	Itunpeko Pribatuak
103.013 ikasle	67.605 (%65,63)	35.408 (%34,37)
311 ikastetxe	241 (%77,49)	68 (%21,86)+2 Pribatu(%0,64)
5.235 gela	3.801 (%72,60)	1.434 (%27,40)
9.971 irakasle	7.633 (%76,55)	2.338 (%23,45)

arteko eskola gastuen ezberdintasunak, erabil daitezkeen giza-bitartekoak zein bitarteko materialak, ikasle motak, emaitza akademikoak, etab. aztertzea eta parekatzea beharrezkoa litzateke. Horiexek dira guztion ezagutzarako Departamentuak argitaratu beharko litzuzkeen datuak.

Itunpeko langileok, irakasleok eta irakasleak ez direnak, ezin dugu publikoko lankideekin parekatuz, gero eta handiagoak diren ezberdintasunen pagano izan. Lan bera eta helburu berekin egiten dugulako oinarritik abiatzen bagara, ez du zertan soldata nahiko baxuagoa eta ordutegi askoz ere zabalagoaren kontura izan.

FETE-UGTko Irakaskuntza Pribatuko taldeari garrantzitsua deritzo gure lan-egoerari berri-kuste orokorra ematea, non gauden eta joera zein izan behar den gogoratzeko helburuarekin.

Nafarroako 2008-2011 Hobekuntza Akordioari buruz, FETE-UGT sinatu ez duena, honako hauek dira ikasturte honetarako nabarmendu beharreko berrietasunak: 2009ko irailaz geroztik, urtebete aurreratzeko 4 ikastorduren murrizketa 57 urte betetzean, eta 2010eko urtariletik aurrera, edoskitzaroagatik baimena gozatzeko aukera izatea, 21 egun natural, Hezkuntza Departamentutik ordainduko dituenak.

Gai ekonomikoari dagokionez, ez dugu 2010eko igoera ezagutzen, baina irakasle-ontzat, publikoko lankideen proportzio berean izango da, homologazioaren %95 oinarritzko soldatan eta osagarrian mantentzeko. Irakasleak ez direnontzat, %1 gehiagokoa izango da.

Homologazio ekonomikoaren puntu honetantxe sortzen da irakaskuntza publikoarekiko alde bidegabe askotariko bat. Mailak

kontuan hartzen ez direnez, benetako homologazioa %95 baino askoz txikiagoa da. Gero eta urte gehiago lan egin, orduan eta homologazio portzentai txikiagoa dagokio, erretiro-pentsioa kaltetuz.

Guk, gutxienez, %95eko proportzio hori mantendu nahi dugu, baina gure lan-bizitzaren hasieratik amaierara arte.

Logikoki, hori lehen urratsa besterik ez zen izango, FETE-UGTren azken helburua Publikoko lankideen soldataren %100era heltzea baita.

Ikus ditzagun 2009ko taula hauek:

Hor egiaztatzen da zentzu ekonomikoan dagoen aldea.

	Urteak	Publikoko irakaslea /hilabete	Itunpeko irakaslea /hilabete	Urteko ezberdintasuna	Ehunekoa
Haur eta Lehen Hezkuntza	1	2198,12 €	2088,22 €	1538,6 €	%95
	14	2523,27 €	2256,02 €	3741,50 €	%89,41
	28	2848,43 €	2465,77 €	5357,24 €	%86,57
	35	3001,35 €	2549,67 €	6323,52 €	%84,95
Bigarren Hezkuntza-Batxilergoa	1	2575,80 €	2447,02 €	1802,92 €	%95
	14	2961,75 €	2656,78 €	4269,58 €	%89,70
	28	3347,69 €	2918,98 €	6001,94 €	%87,19
	35	3531,02 €	3023,86 €	7100,24 €	%85,64

Beste kontu bat, garrantzia gutxiagokoa ez dena, ikastetxe publikoekin ordutegia homologatzea da.

Ezberdintasunak erakutsiko ditugu:

- Haur eta Lehen Hezkuntzan, Publikoan 19,16 ordu (50 minutuko 23 saio, Itunean 22 saio sinatuta). Guk 23 ordu, eta zenbait ikastetxetan alde handiz gainditen dute saio kopuru hori.
- Bigarren Hezkuntzan eta Batxilergoan, Publikoan 17 ordu, (salbuespenez 19 ordu gehienez), guk 23 ordu.

Hain zuzen ere ordutegiaren kontuarengatik dago blokeatuta Hitzarmen Nazionala. Patronalak ez du ezertan amore eman nahi, eta alderdi sindikaletik, oso garran-tzitsuak diren gaietan lanaldia argitzea lehenesten da, hala nola, eskola-aldia, zaintzak eta jolas-orduak eskola-aldi gisa hartzea eta, orokorrean, lanaldi zehaztugabeari dagokion guztia, geroagoko negoziazio autonomikoetan horrenbeste kaltetzen duena.

Aintzakotzat hartu gabe utzi ezin ditugun beste gaiak ere badaude. Hobetu beharreko arlo askotariko batzuk aipatzearren, ondo-koak nabarmenduko ditugu:

Irakasleak ez direnen ordainketa eskuordetua eskatzen dugu, haien lan-baldintzak hobetzeko bide bakarra baita; horrekin batera, urteko lanaldia, eta ondorioz astekoa ere, merezi duten moduan murriztea eta publikoko lankideekin homologatzea.

Era berean, beharrezkotzat jotzen dugu orientatzaileen ordutegia (25 h.) eta logopedena (34 h. luze) homologatzea hezkuntza garai bakoitzeko gainontzeko irakasleekin. Ez da logikoa logopedek, logopedian espezializatutako irakasleen titulazioarekin eta gurekin batera 23 ordu

lan egiten dituztela, gure soldataren 2/3 besterik ez jasotzea. Orientatzaileek eta logopedek gainontzeko irakasleok ditugun baldintza berak izatea eskatzen dugu.

Diskriminatutako beste talde bat DBHko lehen zikloko lizentziatuena da.

DBHko bigarren zikloko eta Batxilergoko gainontzeko lizentziatuek baino kantitate txikiagoak kobratzen dituzte.

Ezberdintasun horiei eta beste askori irtenbide data jarri behar diegu, eta hori posible izango da, besteak beste, Hezkuntzarako Itun handi batera heltzen bagara.

Hain zuzen ere, hasieran aipatu dudan sare publikoak zein pribatuak duten zerbi-tzu publikoko izaera dela eta, Nafarroako FETE-UGTk Estatu mailako Hezkuntzarako Ituna lortzeko premiazko beharraren berri ematen du. Itun horrek hezkuntza-sisteman segurtasuna, legeen egonkortasuna eta koherentzia eskaini beharko du, alderdien arteko legezko borrokak alde batera utzita.

Halako izaera duen Itun batek politikoa eta soziala izan behar du nahitaez, eta Ministerioa eta Autonomien artean banatuta kudeatu beharko litzateke.

Politikoa, gobernatzeko aukera duten alderdiek beraiek bilatu behar dutelako haien arteko gutxieneko akordioa, ondoren parlamentuko gainontzeko kideei zabaltzeko. Soziala, gizarte erakundeek babestu behar dutelako hezkuntza komunitatearen eremu-ko instituzioekin izandako adostasunezko elkarriketa baten alorrean. Eta autonomia, hezkuntzaren kudeaketa autonomia gobernuei dagokielako. Ikuspuntu horretatik, Ituna hezkuntza-sistema hobe-tzeko plan batekin osatu behar dela uler-tzen dugu. Gure emaitzak Europako neurrietara homologatzera joko duen plana izango da, eta gizartean bideragarria eta sinesgarria izateko behar diren aurrekontuak izango ditu oinarri.

Argi dago hezkuntzan inbertitzea etorkizunean inbertitzea dela. Ez da kointzidentzia Ongizate Estaturik indartsuenak, Eskandinabiako gizarteak, ekonomia lehiakorrenen artean egotea. Hezkuntzan eta pertsonen heziketan inbertitzea da horren arrazoa; bertan, langile, enpresari eta gobernuen arteko gizarte-elkarriketa funtsezkoa da produktibitate ona eta prestakuntza altua lortzeko.

Beharrezkoa da hezkuntza-sistemaren finantzaketa publikoa bermatzea txandaketa politikoaren eta urteroko Estatuaren Aurrekontu Orokorrei buruzko eztabaiden gainetik dauden mekanismoen bidez.

Horregatik, Gobernuak eta autonomia-erkidegoek finantzaketa-sistema bat adostea eskatzen dugu, hezkuntzaren kalitatea hobetzeko behar diren neurri guztiak ezartzen direla bermatzen dituen, hezkuntzarako gastu publikoa BPGaren %7ra heldu arte. Horixe baita bide bakarra benetan kalitatezko hezkuntza baterantz aurrera egiteko eta aukera-berdintasunaren printzipioak garatu, ezberdintasunak orekatu eta kalitatea eta zuzentasunaren terminoak elkartu ahal izateko.

Finantzaketa handiagoa eskatzean, FETE-UGTk honako puntu hauek nabarmenduko ditu: aniztasunarekiko arretarako neurriak, ratioak gutxiagotzea, bikoizketak, hizkuntzak eta teknologia berriak sustatzea, Lanbide Heziketa bultzatzea, 0-3 tarte hezkuntza izaerarekin ezartzea eta profil profesional berriak sartzea.

Eskolatzea

Errealitate konplexura hurbilketa objektiboa egiteko ahalegina

Ikasleak eskolatzeko prozesua gai konplexua da hezkuntza arloan. Aurrez aurre dauden bi jarrera agertu ohi dira.

Lehenengoak adierazten du baldintza-berdintasunean zentroa auke-ratzeko askatasuna lehenetsi behar dela. Konstituzioaren 27. artikuluan jasota dagoen bezalaxe. Karta Magnak, beste eskubide batzuen artean, honakoak jasotzen ditu: irakaskuntzako askatasuna, doakotasuna, zentroak sortzeko aukera, familien sinesmenekin bat etorritik hezteko

dagokionez.

Datu batzuk hurrengo hauek dira: 2008-2009ko ikasturtean Nafarroan 94.879 ikasle matrikulaturik zeuden, eta hauetatik 60.470 (%64) sare publikoan zeuden eta 34.409 (%36) itunpeko sarean zeuden. Era berean, HPBko 2.894 ikasle zeuden zentro arruntetan, eta hauetatik 1.715 (%59) sare publikoan zeuden eta 1.179 (%41) itunpeko sarean. Azkenik, 10.899 ikasle etorkin zeuden, eta hauetatik 8.505 (%78) ikastetxe publikoetan zeuden eta 2.394 (%22) itun-

Jesús María Ezponda CECE-Nafarroako Presidenteordea

eskubidea eta botere publikoek legeak ezartzen dituen eskakizunak betetzen dituzten zentroak lagunduko dituztela.

Bigarren jarrerak ulertzen du fondo publikoez sostengatutako zentroetan (publikoak eta itunpekoak) ikasleen bidezko eskolatzea lehenetsi behar dela, eta modu berezian HPBak dituzten (Hezkuntzako Premia Bereziak) eta atzerriko jatorria duten ikasleen banaketari

peko sarean.

Aurreko datuetatik ondorioztatzen da itunpeko sarean, ehunekotan, bere pisuagatik legozkiokoenak baino HPBko ikasle gehiago eta ikasle etorkin gutxiago daudela. nahi den oreka hori lortzeko, beharrezko izan liteke ituna itunpeko irakaskuntzako ikasle baten benetako kostua betetzera iristea, eta garraio eta jantokiko gastuak

sare publikoan finantzatzaren modu berean finantzatzea. Komeni da zehaztea, gainera, gaztelaniazko itunpeko irakaskuntza, nagusiki, Iruñean eta Eskualdean pila-tzen dela, neurri txikiagoan Lizarra eta Tute-ran, eta herri askotan dagoen eskaintza bakarra sare publikoarena dela. Horretaz gainera, sare publikoa eta itunpekoa bereiz-ten ez dituzten hizkuntza-arrazoiak ere ba-daude, D ereduaren (euskara) kasua den bezalaxe, bertan hizkuntzaren zailtasuna-gatik agian atzerriko ikasleen agerpena oso txikia delako. Azkenik, atzerriko gurasoek ere ikastetxe publiko eta itunpeko ikaste-txeen artean aukeratzeko bere eskubidea erabiltzen dute.

Desberdintasuneko beste puntu bat itunpeko sarea publikoaren subsidiario edo osagarri gisa definitzea izaten da. Ez da nolanahiko kontua. Subsidiarietatearen aldekoek ulertzen dute itunpeko ikastetxe-tan ez dela unitate berririk zabaldu behar, ikastetxe publikoetan plaza hutsak dauden bitartean. Gai horri buruz Auzitegi Gorenak hitz egin berri du (2008. urteko azaroaren 6ko epaia) honakoa adieraztean: *"lehenik eta behin arlo honetan subsidiarietatearen printzipioak agintzen duelako adierazpena zuzendu behar da, hau da, itunen erregime-nera hezkuntzako beharra ikastetxe publi-koek betetzen ez dutenean bakarrik jo be-har dela. Horren arabera hauetan ituna eskatzen den hezkuntzako unitateak ezar-tzea aurreikusita dagoenean ikastetxe pri-batuarekin itunaren eskabidea ukatu behar da gastu publikoa bikoiztea saihesteko xe-dez eta hori, azken batean, kasu honetan ukapena gertatu den arrazoi nagusietako bat da. Adierazpen hori partekatzerik ez dago, Konstituzioaren eta Hezkuntzarako Eskubidearen Lege Organikoaren letra eta espirituaren aurkakoa delako".*

Polemika ere pizten da eskola-tzeko prozesuan agindu behar duten onar-tzeko hainbat irizpideri heldzean. Irizpide komunen artean adostasun handiena lor-tzen dutenak honakoak dira: zentroan ma-trikulatutako anaia-arrebak, langileen seme-alabak, errenta erabilgarria edo elbarritasu-naren balizko mailak. Berdinketa gertatzen bada bakarrik erabiltzen diren irizpide osa-garrien artean ongi onartzen da familia uga-riarena.

Irizpide eztabaidagarrienetako bat,

aitzitik, zonifikazioa da. Hezkuntzako sek-tore batzuek Iruñea eta Eskualdea ikaste-txea kokaturik dagoen auzoan bizi diren familiei mesede egiten dieten hainbat era-gin-eremutan banatzearen aldeko apustua egiten dute. Horrela, ulertzen dutenez, egoi-tzazko eremuan integratzea errazten da eta kostu ekonomiko txikiagoa du garraio edota jantokiaren beharrik ez dagoelako. Hezkun-tzako bestelako sektoreek eskolatzeko eremu bakarra sortzea defendatzen dute. Honek sarbidearen benetako aukera-berdintasuna erraztuko luke familia baten baliabide ekonomikoak edozein direla ere. Azken hauek, batzuetan, egoitzaren tokia baldintzatzen dute. Uste dute eremua baka-rra bada, familien aldetik zentroa aukera-tzeko askatasuna bermatu eta bete daiteke-ela.

Azkenik, ikasle zaharraren irizpide osagarria eztabaidagarria izan ohi da. Dago-eneko aipatu bezala, eskaintako plazak baino eskari gehiago dituzten ikastetxeak badaude bakarrik erabiltzen da. Praktikan, eragina oso txikia da, Haur Hezkuntzako 1. mailan 2010-2011 ikasturterako aurreikusit-ako eskolatzeko datuei kasu eginez gero. Eskaintza baino eskari handiagoa egotearen arazoa, ia bakarrik, itunpeko sarean gerta-tzen da.

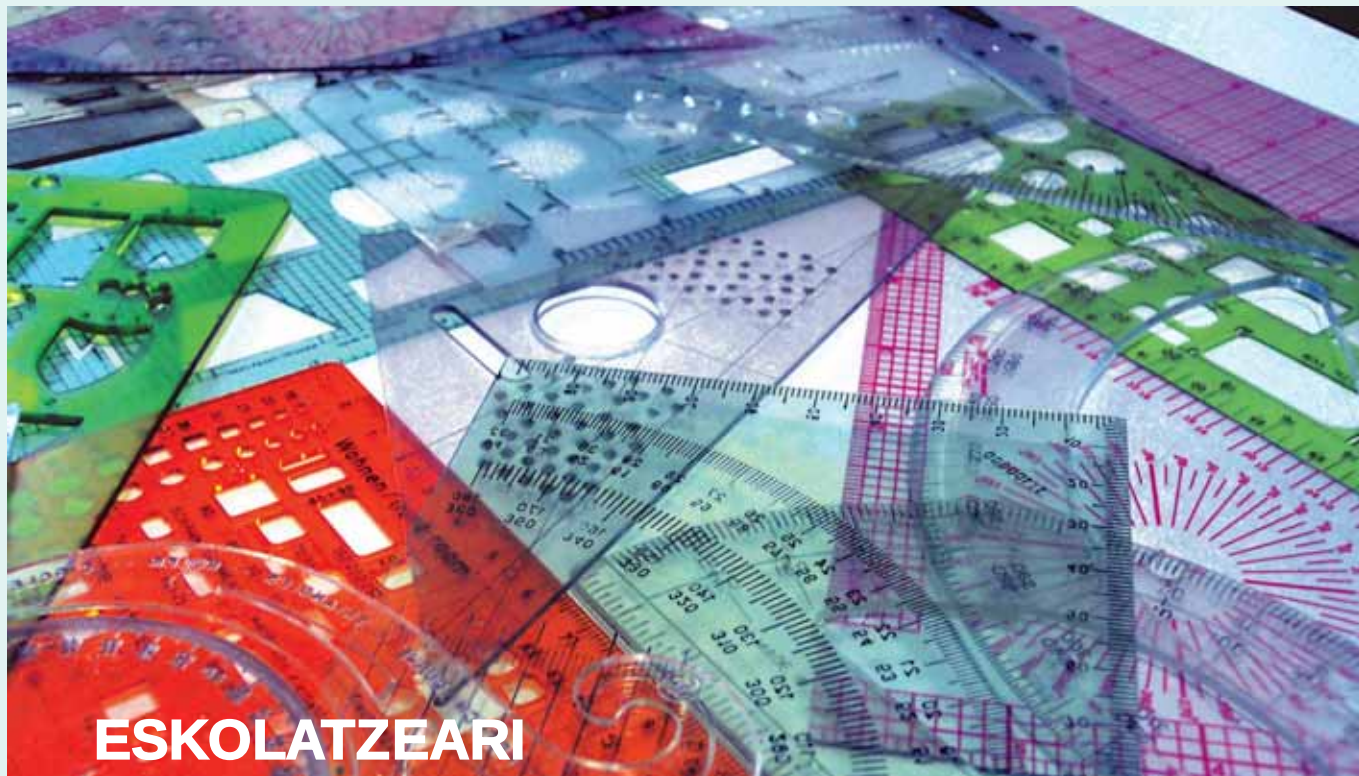
Irizpide hau kentzearen aldekoek adierazten dute aplika-tzen denean sarbidean benetako aukera-berdintasunik dagoe-neko ez dagoela. Iriz-pide honen egokita-suna sustatzen dute-nek, berriz, iradokitzen dute ezen, bere aplika-zioa den salbuespenez-kotasunaren barruan, bere garaian ikastetxe hauen sorrera eta irau-penean bere diruaz eta denboraz engaiatu ziren familia horiek kontuan hartu behar direla, hala nola gura-soen kooperatibak edo ekimen sozialeko ikas-tetxeak.

Irizpide hau

kentzeak, ziur aski, nahi duten ikastetxea hautatzean pozik gelditu ez diren familiak gehiago izatea ekarriko luke. Gaur egun, egia da familia batzuek lehen aukera gisa nahiago izango zutela bere seme-alaba azkenean aurretiko inskripzioan matrikula-tzen duten ikastetxea ez den beste batean matrikulatu. Baina irizpide hau kenduz gero, nahiago duten bere bigarren edo hirugarren aukeran matrikulatzerik ere izango luketen familiak askoz gehiago izango lirateke. Egun gertatzen da nahi duten ikastetxean lehe-nengo aukeran sartzen ez diren familiek bigarren eta hirugarren aukeraren gainean duten lehentasuna galtzen dutela, bere lehenengo aukera gisa bere bigarren edo hirugarrena aukeratu duten beste familia batzuek baino puntuazio handiagoa eduki arren.

Ikastetxeen Nafarroako Elkarteak (CECE-Nafarroa) beti adierazi dute nahasita dauden sektore guztien artean hezkuntza arloko elkar-ulertzerako prestasuna duela. Horrela bakarrik gizarte iraunkor, begiru-nezko, bidezko, zoritsu eta gizatiarrago ba-terantz aurrera egin ahal izango dugu.

ESKOLATZEARI

BURUZKO EZTABAIDA

afapna

Eskolatzeari buruzko eztabaida, urtez urte, ikasturtez ikasturte, bazterrak nahasten dituen gaia da. Irakaskuntza publikoaren defentsak eta itunpeko irakaskuntzaren defentsak, hauetako bakoitzak dakarren hezkuntzako ereduarekin, hezkuntzari, oro har, oso onura eskasa ekartzen dion liskarrera eramaten dute.

Irakaskuntzako bi ereduak, publikoak zein itunpekoak, elkargunea behar zuten, Aldeko eta aurkako argudioak hain askotarikoak izan dira.

Adostasunaren oinarritzko puntua, bere garaian, eredu bakoitzean hartu beharreko ikasleen ehunekoa bezalako gauza oinarritzkoa izan da. Ikastetxe publikoetan unibertsitatetik kanpoko Nafarroako ikasleen %60 inguru matrikulatuko ziren eta itunpeko ikastetxe pribatuetan, berriz, gainerako %40a. Hori bai, arazoa izan zen nola banatu, nola bideratu, zein irizpide ezarri... ikasleak eredu batean edo bestean matrikulatzeko.

Herri txikietan, oro har, zentroko eredu bakarra dago eta hau publikoa da.

Inork ere ez du zalantzan jartzen ezen, laguntzak eman eta itunak egin arren, ezein enpresak ez lukeela zentrorik ezarri ikasle gutxiko eta logikoa denez galera ekonomikoak ekarriko lituzkeen herri txikian. Horrela bada, herri hauetan ikasle guztiak ikastetxe publikoetan matrikulatuta egoten dira eta ume zein bere sendien integrazioa askoz azkarragoa izaten da.

Ikasleak ikastetxe publiko eta itunpekoen artean banatzearen arazoa bi ereduak elkarrekin dauden herrietan sortzen da.

Urteetan zehar hainbat irizpide egon dira eta aldatu diren bakoitzean, polemika piztu da. Erabakiek, baremo-aldaketek, barrutien aldaketak... polemika pizten dutenean, beti horretarako arrazoiaren bat egoten da. Edozein aldaketak kaltetuak eta onuradunak sortzen ditu eta, ondorioz, kontu handiz aplikatu behar dira.

Irakaskuntza-eredu bakoitzaren defentsan, gurasoek zein irakasleek bere arrazoiak nabarmentzen dituzte, eta ziur aski guztiek, neurri batean, arrazoa dute.

Batzuek, bere argudioak defendatzean, bere seme-alabentzat zentroa aukeratzeko askatasuna azpimarratzen dute, hauentzat ideia erlijiosoak bilatzen dituztela adierazita. Ezin dugu ukatu irizpidea dela, baina paradoxikoa da ideia horiek bilatu arren, elizek egunez egun eliztar gazteak galtzen dituztela bertaratutakoen artean. Horrela bada, argudio sendoagoak edo gutxienez sinesgarriagoak bilatu behar ditugu. Bestelako arrazoi gisa ikastetxeko ikasle izan direla alegatzen duten pertsonak daude. Argudio hau arrazoizkoa izan daiteke, gurasoek beraiek eta bere seme-alabak ikastetxe horietan matrikulatu baino lehenago, haiek bertan emandako ikasle-urteak nola bizi zituzten gogor kritikatu arren. Hori bai!, “beste garai batzuk ziren”.

Azkenean asko gara gure seme-alabentzat itunpeko zentroa publikoaren aurretik hautatzearen irizpidea, arrazoa, zergatia ikastetxe horretara joaten den ikaslearen eredutik gehiago datorrela, bestelako kausengatik baino.

Hurbilketa, bizikidetza, integrazioa... bezalako alderdiak gutxiesten ditugu

eta nahiago dugu gure seme-alabek lekualdaketak autobusez egin behar izatea, garraioan denbora gehiago galdu behar izatea, benetan bilatzen duguna gure seme-alabak ezberdina delako interesatzen ez zaigun ikasle-eredu batetik ahalik eta urrutien egoitea delako.

Legean babesa bilatzen dugu eta, bestela, baimentzen diguten aitzakiak bilatzen ditugu. Ez zaigu interesatzen matrikulazioko leihatila bakarraz hitz egitea, ez dugu adjudikazioetarako baremoa aldatu nahi eta honek guztiak batzuen eta besteen

artean geroz eta zulo zabalagoa irekitzea bakarrik lortzen du. Honetaz zerbait konponduko bagenu bezala!

Bizikidetza, gizarteratzea, hezkuntza, egoten jakitea, elkarturik sentitzea, haurtzarotik eskuratu beharreko baloreak dira. Egungo gurasoak gure seme-alabek gainerako umeen larruazalaren koloreari, erlijioari edo naziotasunari begiratu gabe sentitu, gizarteratu eta elkarrekin bizitzearen arduradunak gara.

Horretarako gauza bagara, begirunea elkargunea den eta ehunekoak %60 eta

%40 bat izateari utzi eta guztion arteko bizikidetzaren %100 izatera igarotzen diren gizarte baten eredua lortuta edukiko dugu.

Beste nonbaitera begira dezakegu, begiak itxi ditzakegu, baina denok dakigu horrela ez dugula arazoa saihestuko. Guztion artean konpontzeko beharra dugu eta guztion artean Nafarroako hezkuntza-ereduan gizarteratzearen oinarriak finkatu behar ditugu.

Nafarroako eskolatze prozesuari buruzko ikuspegi kritikoa

José Miguel Gastón

Amaia Zubieta

STEE-EILAS-ko sindikatua

Hagitz interesgarria da Nafarroako eskolatze prozesua aztertzea. Era berean, ahots guztiak entzuteak koloreak ematen dizkio hezkuntza bezalako sistema bati, egiteko hain zaila dena. Defizitak, hain ideologikoak diren kontu hauetan beti gertatzen

den bezala, ez dira beti entzuten eta batzuk urrutiko zurrumurrutat geldituko dira, izan ere, arrazoiak desagerrarazten dira, boterearen indarrez. Horregatik, gure "erresistentzia arte" berezia erabiliz, alde batera utziko diogu azterketa kuantitatiboa egiteari Nafa-

rroako eskolatze prozesuari buruz, betiere lerraturikoa, eta arreta jarriko dugu zenbait gai ahaztu edo baztertu izan direnak - nahita edo nahi gabe- hezkuntza administrazioaren aldetik.

Beharbada ez da leku egokiena irakaskuntza publikoa aldarrikatzeko; ezta eskola laiko, dohain, demokratiko, solidario, giza kalitatezko eta bertako hizkuntza eta kultura errespetatzeko aldarrikapenak egiteko ere. Hala ere, zeharka bada ere, aipatu aipatuko dugu, gure ikuspuntutik, irakaskuntza publiko sistema batean eskolatzekak bakarrik berma dezake giza garapen orekaturako hain oinarriak diren alderdiak, kohesio soziala, aukera berdintasuna guztiontzat eta sartuta gauden sistema neoliberalak sortzen eta areagotzen dituen desberdintasunen konpentsazioa.

Zoritarrez, Nafarroan dugun eskolatzeko sistemak ez ditu guztiz bermatzen alderdi hauek, neurri handi batean sare pribatuak dira. Baita hezkuntza agintarien utzikieratik ere. Azterketa merezi duten kontuak gehiago ere izan arren, ondorengo laueta soilik jarriko dugu arreta: jaiotza beretik eskolatzeko, etorkin ikasleak eskolatzeko, ikasleak bereizten dituzten ikastetxeen finantzazioa eta hizkuntzen trataera eta zonetan zatitzea.

Defendatzen dugun sistema publikoak osoa edo integrala izan behar du, jaiotzeko une beretik hasi, bizitzaren bukaera arte. Hezkuntza etapa guztietan bermatu beharko litzateke ez bakarrik prestakuntza akademiko eta profesional egokia, baita garapen pertsonala eta soziala ere. Hezkuntza agintariak uko egin diote lehen zikloko Haur Hezkuntzan eskolatzeko unibertsalizatzeari (orokortzeari), halaber gainerako hezkuntza etapei lotzeari ere. Oker larria, izan ere, eskolatzeko goiztiarrak abantaila handiak dakartzio sozializatzeari, zailtasunak aurrikusteari eta desberdintasunen konpentsazioari.

Jaiotza beretik aukera berdintasuna. Berdintasuna, baita gurera etorri diren etorkinentzat ere. Ikasle etorkinen presentziak, azkenaldian areagotu dena, nabarmendu ditu gure hezkuntza sisteman ezkutuan zeuden hainbat gabezia, zeinak kohesio sozialaren aurkakoa baitziren. Alde batetik, horrelako ikasleak eskolatzeko orduan zuten ardura desberdina sare pribatuak eta publikoak. Sare publikoan %80k egiten duen bitartean,

pribatuak bakarrik %20k egiten du, herri aberatsen eta pobreen arteko munduko aberastasuna banatzeko parametro berberak, hain zuzen ere. Beste aldetik, azken urte hauetan inbertsio gabezia nabaritu da, bai baldintza egokietan ikasle etorkin hauek eskolatzeko, bai hezten dituzten irakasleentzat kulturantzaztasunean eta hizkuntzen alorrean berariazko prestakuntza izateko. Etorkin ikasleak bere auzoko eskolan matrikulatu behar dira -inork ez du zalantza egiten gure sindikatuan- baina, era berean, ikastetxe batzuetan pilotatze artifizialak saihestu behar dira. Ikastetxe hauei, diskriminazio positiboa erabiliz, administrazioak finantza laguntza handiagoak eman beharko litzeki.

Ikasle guztientzat aukera berdintasuna, etorki-herrialdea edozein izanda ere. Berdintasuna, baita gizon eta emakumeen artean ere, inolako diskriminaziorik gabe. Arrazoi horregatik, ez dugu ulertzen hezkuntza agintariak ezartzen dituzten eragozpenak ikastetxetan "berdintasun planak" derrigorrezkoak izatea, halaber, ikasleak sexu araberrako bereizketa egiten duten ikastetxeak diruz laguntzen segitzea. Eskolatzeko mistoa, neska eta mutilak hezkuntza prozesua elkarrekin egitea, elkarbizitzarako bidean -batzuetan neketsua- sakontzen utziko die, gizon eta emakumeen arteko desberdintasuna onartzetik hasita eta positiboki baloratzeko beharra, baita errespetatzeko ere. Eskolatzeko mistoa, zentzu honetan eta beste batzuetan, egokiena da gizon eta emakumeen arteko bereizkeria ezabatatzeko, bereizkeria honek sexu estereotipo eta iritziak sortzen baititu, eta bortizkeria sexista ez gertatzeko.

Neska eta mutilentzat aukera berdintasuna. Berdintasuna, baita bere seme-alabentzat eskolatzeko euskalduna nahi dutenentzat ere, gaizki deitutako eremu euskaldunean bizi ala ez. Nafar hiritar guztiek bermatuta izan beharko lukete euskaraz eskolatzeko irakaskuntzako sare publikoan, gure lurraldeko hizkuntza delako eta gure kultur ondarearen ezaugarri nagusienetako bat. Horretarako gaurko araudia aldatu behar da eta euskaraz eskolatzeko eta erkidego osoan euskara ezagutzea bultzatuko duen eta euskaraz eskolatzeko prozesua, ez bakarrik jadanik ezarrita eta erabiltzen den tokian, erraztuko duen araudiaren garapena egin. Ardura hau agintariak ekimen pribatuari, batez ere, utzi dio, euskal kulturaren estigmatizazio manikeo batetik egina.

Aukera desberdintasunetik; ikasleen etorki-lurraldeagatik, beren bizilekuagatik, batzuetan bere sexuagatik, gure ikuspegitik, idiliko eta arkadia zoriontsuaren irudia apurtzen dute, historikoki gure hezkuntza agintariak eman dutena gure hezkuntza sistema deskribatzerakoan. Hiru harri zapata barruan, handiak izan arren, trabarik egiten ez dietena.

Eskolatzea Nafarroan

Ekitatean eta erantzukidetasunean aurrera egitea

Javier Train Yubero
Irakaskuntzako Federazioa CC.00.

LOEk gure hezkuntza sistemaren Ekitate eta Kalitatearen aldeko apustu irmoa egiten du, gizarteari gero eta aniztasun handiagoari kasu eginez, globalizazioari eta migrazioko mugimenduei erantzuna ematen saiatzen dela.

Hezkuntzako Administrazioak hezkuntzako arreta espezifikokoaren beharra (ANEAE) duten ikasleak ikastetxe, eredu eta sare jakin batzuetan pilatzearen fenomenoan eragiteko borondatea eduki behar du, orekatzten duten eta ikastetxeei arreta zuzena emateko baliabide nahikoak ematen dizkieten neurriak hartuta.

LOEk esplizituki honakoa jasotzen du:

- *Irakaskuntza definitzen du oinarritzko zerbitzu publiko gisa eta sareen osagarritasuna jasotzen du hezkuntzako arretari dagokionez.*
- *ANEAEri arreta ematearen printzipioa ekitatearen funtsezko oinarri gisa kokatzen du.*

du ikastetxe publikoetan G eta A ereduaren pilaketa handia duen eskolako sarea osatzea.

Gure komunitateak 9.000 ikasle etorkin inguru hartzen ditu eta %80 baino gehiago sare publikoan eskolatuta dago. 40 ikastetxe publikotan, eredu ukituenetan, %25 baino handiagoko ehunekoa dago, hauen artean 24tan %40a gaintzen da eta 8tan %80tik gorako indizeak ere daude. Ikastetxe hauetako 18 lruñe eta bere eskualdean daude, edo eskualdeko buru den hiri batean. Pilaketa hau logikoa da landa-eremuetan, sare publikoa eskaintza bakarra delako, baina ez hirietan, bi sareak batera baitaude.

Ikasle hauen arreta eta integrazioa bertako biztanleen artean errefusatzeko eragiten ari da, eta bertako ikasleek ihes isil eta etengabea gertatzen ari da etorkinak integratzen ez dituzten eredu eta sareetara. Zentro "guettoak" sortu dira eta, epe laburrera, gizarteko haustura gertatuko da hezkuntzako bi sare hauen artean, eskola anitzaren ereduak ezin urrutiago dagoena. Azken honek, izan ere, ikasgelan gizartearen errealitatea erreproduzitu eta bertan beharrezko bizikidetzak eta kohesio soziala eraikitzea ahalbidetu behar du.

Errealitate honen ezaugarriak honakoak dira:

- Ikasle hauek ikastetxe publikoetan pilatzen dira G eta A ereduaren.
- Gehienetan, ikastetxe hauek ez dute baliabide nahikorik dibertsitateari aurre egiteko.
- Ez dago erantzukidetasunik itunpeko sarearen aldetik.
- Eskolatzeko oraingo sistemak ez du inplementatzen mekanismo zuzentzailearik.
- Eskolatzeko Tokiko Batzordeak banaketa orekatua egiteko instrumentu eraginkorrak izaten ari dira.

Nola bermatu LOE bermatzea eta Ekitatean aurrera egitea?

Dirudienek, argi dago hezkuntzako

administrazioek LOEn xedatutakoa zorrozki betetzearen bermatzaile izan behar dutela.

Ez dira zentroak izan behar dibertsitatearekiko arretarekin konpromiso sozialari aurre egiten jarraitzen dutenak baliabideak, laguntza eduki gabe eta egiten dituen lanaren ezagutza jaso gabe. Erraztu behar da ikastetxe hauek Hezkuntzako Proiektu erakargarriak eskaini ahal izatea, bertako ikasleek matrikulatzeko dituzten erreparazio konpentsatzeko. Horri dagokionez, 2007/11ko Irakaskuntza Publikoaren Kalitatea Hobetzeko Itunak lehentasunez hainbat neurri jasotzen zituen, gutxienez sare publikorako.

Dibertsitateari arreta eskaintzeko oraingo ereduaz hausnartu behar dugu. Haur eta Lehen Hezkuntzan tutorearen esku dago, area eta espezialitateen gainean (banaketak, ratioak...) duen eragina arintzen duten eta irakasle guztiak koordinazio, taldeko lan, hobekuntza eta berrikuntzako planak ezartzeko libre egotea ahalbidetzen duten neurriak egituratu gabe.

Bigarren Hezkuntzan, berriz, bestelako neurriak beharrezkoak dira: talde jakin batzuetan ratioak mugatzea (ikasle etorkinak DBHn pilatzen dira hautazkoen arabera), zailtasun handienak dituzten ikasleek talde arruntetan duten pilaketa murriztea, curriculum-dibertsifikazioko formulen eskaintza osoa, bitartekotza eta interbentzio sozialeko langileen zuzkidura, mailen koordinazioa eta tutoretzen eginkizuna sendotzea...

Familien inplikazioa eta partaidetza hobetu behar dira, LOEk xedatzen duen bezalaxe. Neurriak arbitratu behar dira familiek hezkuntza anitz eta kulturantzun baten balioez duten pertzepzioa hobetzeko, eskulorako joerari eta errealitate hauek agertzen ez diren ereduarenzko ihesari aurre eginez.

Beste alderdi bat da erantzukidetasun eta ANEAE fondo publikoek sostengatutako ikastetxe guztien artean banatzea. Ez dezagun geure burua engaina, kontua ez da zenbatu eta banatzea, epe ertain eta luzera bakarrik eraginkorrak izango diren irizpide eta estrategiak finkatzea baizik.

Pausu hauek guztiak irakaskuntza oinarriko zerbitzu publikotzat hartzean eta sareen osagarritasunean oinarritzen dira.

- ANEAEren arretaren erantzukidetasuna ematen die fondo publikoek sostengatutako ikastetxe guztiak.
- ANEAEren banaketa orekatua sustatzeko beharra ezartzen du.
- Autonomiei matrikulazio prozedurak erregulatzea ahalbidetzen die helburu hori lortzeko.
- Administrazioak behartzen ditu ANEAE duten zentroei baliabide gehigarriak eskaintzera.
- ANEAErako arretarekin konprometitu dauden zentro pribatuei itunak adjudikatzea lehenesten du.

Zein da oraingo egoera?

Azkeneko urteotan ANEAEko sarrera ikasle asko joan dira hizkuntza, gaitasun edo oinarriko ezagutzen gabezia larriak, bai eta defizit sozioekonomiko eta kulturalak ere, dituztenak.

Ikasle hauen eskolatzeko eragin

Ezin dugu onartu sare publikoa subsidiario bihurtzea, biztanleen sektore behartsuenak eta etorriak hartza zuzenduta, bertako eta egoera hobea duten ikasleak zabaltzen ari den itunpeko sarean integratzen diren bitartean. Itun berriak saihestu behar dira, hirigintzako eremu berriak lehen momentutik beharrezko eskaintza publikoa dutela bermatuta.

Eskolako zonifikazioak, LOE definitu bezala, komuna bi sareetarako eta hezkuntza-planifikaziorako funtsezko tresna izan behar du. Ezin dira eremu bakarrak ezarri Tuteran bezalako herrietan

edo zabalegiak diren 2 eremu Iruñean bezala, errealitatera doitutako edozein jarduketa eragotzen delako, etorkinek auzotik pilotatzeko joera baitute. ANEAren banaketako %a markatu behar da, muga kritikoa zein den adierazita, eta berau ez da gainditu behar.

LOEk, zalantzarik gabe, itunen oraingo araudia berrikustera behartzen du. Horrela, itun hauek mantenduko dira Legeak erantzukizun eta AENAren banaketa orekatuaren inguruan xedatzen duena betetzen badute.

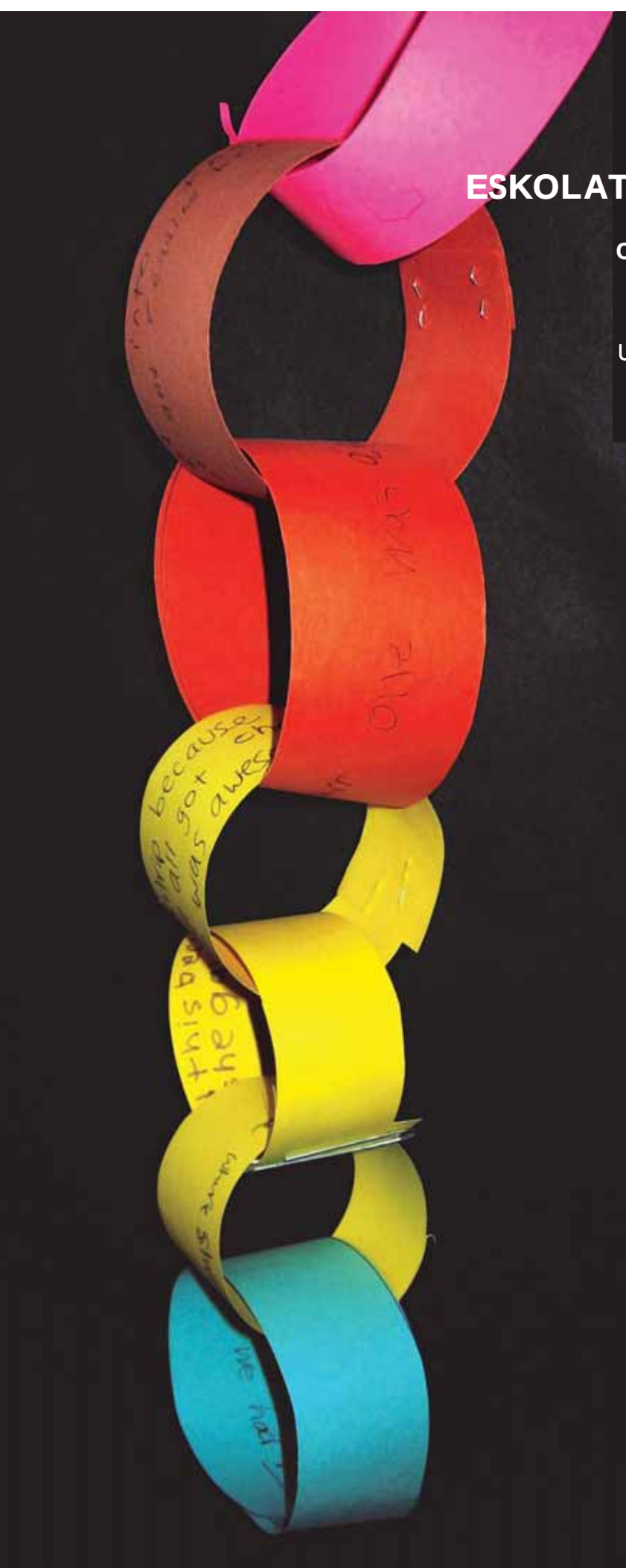
Eskolatzeko Tokiko Batzordeei dagokienez, eta orain arte ikusitakoa ikusita, baliagarriagoa izango litzateke "leihatila bakarreko" mekanismoa ezartzea. Honek ikasturte berri bakoitzean eskabide guztiak bilduko litzuke eta ezarritako irizpideak tekniko eta administratiboki aplikatuko luke. Berrir banatzeko borondatea, helburu argiak, neurri objektiboak eta bere funtzionamendurako baliabide egokiak ez badaude, Eskolatzeko Tokiko Batzordeak soberan daude.

Nafarroako Eskola Kontseilua

Hezkuntzako Batzorde Nagusia

ESKOLATZEA EZTABAIDAGAI

CARMEN GONZÁLEZ

Nafarroako Parlamentuko
UPNko Hezkuntza Batzordearean Bozaramailea

Martxoa iritsita, gurasoek batzuek estres deitu duten sentiazioa sentitzen dute bere seme-alaben aurretiko inskripzioa ikastetxe batean lehendabiziko aldiz egitean.

Aldi kezagarria bere seme-alabek nahi duten ikastetxera joateko beharrezko puntuak lortzea nahi dutenentzat. Sendiek hezkuntza gizarte honen oso balio garrantzitsua dela ulertzen dute. Horregatik, aukeraketa erabaki neurtu eta hausnartua da eta, bere ikuspegitik, bere seme-alaben hezkuntzarako baldintza onenak biltzen dituen ikastetxea aukeratzen dute.

Esan behar da egoera hauek, kasu gehienetan, itunpeko zentroetan gertatzen direla, Iruñe eta eskualdean eta Tuterako metropoli-arean.

Herrigune handietan dagoen itunpeko zentroen eskaintzak aditzera ematen digu sendien aldetik zentro hauen eskari handia dagoela. Argi hitz eginda, ikasleen % 40a hartzen duten zentroak dira. Gure gazteen zati handi batek zentro hauetan ikasten dute eta agian geure buruari galdetu beharko genioke sendiek zergatik aukeratzen dituzten.

UPNn beti jakin dugu ikastetxe hauek Nafarroako hezkuntzan eta, hortaz, Foru Komunitate honen etorkizunean, garrantzi handia dutela.

Zentro hauen inplantazioa eskaintza publikoaren ezagatik gertatzen delako diskurtsoak ez du balio, izan ere, frogatuta dago eskariak eskaintako eskaintzak nabarmen gaitzitzen duela. Eta ondorioz, bi sistema hauen izaera osagarriak Nafarroan kalitateko hezkuntza ahalbidetzen du.

Nafarroako ikastetxe publikoek hezkuntzako eskaintza ezin hobea agertzen dute. Nafarroako Gobernuak, askotan, KALITATEKO ETA ETORKIZUNEN IRAKASKUNTZA BATEN” aldeko apustua errepikatu du eta gure ahalegin guztiek errealitate ukigarria izatera bideratuta egon behar dute.

Legealdi honetan ikastetxe publikoetarako bultzagarria egon da: TIL ereduaren inplantazioa. Hizkuntza-eredu honek, Nafarroako hezkuntzako eskaintzari gehitzen zaio-

nak, ingelesa bezalako atzerriko hizkuntza bat garai goiztiarretan menperatzea ahalbidetzen du.

Ingelesa espainiar gehienek gainditu gabeko irakasgaia dela egiaztatutakoan, komunitate honek aurrea hartu eta etorkizuneko eredia eskaini nahi du.

UPNk eredu hau bultzatzen jarraitu nahi du eta datorren ikasturterako espero dugu Nafarroako 19 ikastetxe publikok eskaini ahal izatea, hizkuntzak ikasteko apustu fidagarri eta ziur batekin. Atzerriko hizkuntza batean hizkuntza-gaitasunak garatzen laguntzeaz gainera, eredu honek ikastetxeei erakargarritasuna eman die, ziurtasun osoz, Nafarroako irakaskuntza publikoa bultzatuko duena. Sendiek eredu honen aldeko apustu argia egin dute eta bere eskaria, urtez urte, esponentzialki hazten da.

Eskolatu edo ikasleak ikastetxetan onartzeko sistemari dagokionez, adierazi behar dugu azkeneko urteotan bi aldaketa handi egon direla, eskolatzeko batzordean eta Iruñe eta bere eskualdeko eskolako barruti bakarrean eragiten dutenak. Modu horretan, dagoeneko ez da erabakigarria gune jakin batean bizitzea nahi den ikastetxea lortu ahal izateko, eta edozein pertsona nahi duen ikastetxera joateko eskubidea du, bizi den tokia edozein dela ere.

Argi dago batzuetan eskaria eskaintza baino handiagoa dela baina kasu honetan LOEK zentroko anaia-arreben, ikastetxeko guraso langileen irizpideak, irizpide ekonomikoak eta baliaezintasunak ezartzen ditu.

Irizpide hauek ez badira nahikoak eta sartzeko berdinketak gertatzen badira, ikastetxeak izaten dira puntu osagarriak

ematen dituztenak azkeneko erabakia hartzeko. Kontu hau oso eztabaidatua izan da hezkuntzako arlo guztietan eta nahasita dauden sektoreek hainbat konponbide ematen dituzte, leihatila bakarra, aurreko gune bikoitzera itzultzea,...etab esate baterako.

Baina agerikoa da gaurko egunean Hezkuntza Sailak plazen eskaintza nahikoa bermatzen duela eta hauek, gehien bat, ikastetxe publikoetan daudela. Horrela, Nafarroako sendiek hezkuntzako plaza bat ziurtatuta dute Nafarroako ikastetxe batean eta lehen aukera gisa aukeratutako ikastetxean plazarik ez badute bigarren edo hirugarren tokian hautatutakoan izango dute eta bitxiak dira bere gustuko ikastetxe batean bere seme-alabak eskolatzeko lortzen ez dutenen kasuak.

Hezkuntza historia berrian

Mª Victoria Arraiza

Nafarroako Parlamentuko PSNko Hezkuntza Batzordearean Bozaramailea

Espainiako Erret Akademiaren Hiztegiaren eskolatzeari eskolatu aditzaren ekintza eta horren ondorioa dela irakur dezakegu. Eta, eskolatu aditzak zera esan nahi du: haur-biztanleriari eskola ematea derrigorrezko hezkuntza jaso dezan.

Interesgarria da eskolatu kontzeptuari ematen zaion zentzu bikoitz hori ekintza eta horren ondorio dela esatean. Ez da harritzekoa kontu horren inguruan eztabaidak egotea: gure gizartearen garapenean eragin erabakigarria izan duen arazo korapilatsu eta polisemiko gisa antzematen da.

Has gaitezen eskolatu aditzaren ekintzarekin. *Stricto sensu*, eskolatzeari herriarrei eskolan sartzeko aukera eman dien prozesua izan da. Denboran luzatutako prozesua eta herrialde bakoitzaren egoeraren arabera hainbat erritmo ezagutu zituen. Derrigorrezko eskolatzeari, ilustrazioko idealen oinarriak, haurren esplotazioa geldiarazten eta estatu-nazioaren eratzea ziurtatzen saiatzen zen, oinarriko hezkuntza eta partekatutako hainbat jakintza barneratuz.

Derrigorrezko eskolatzetik Hezkuntzarako Eskubidea zehaztu zen arte, gure gizarteak ibilbide luzea egin du eta haren hazkundea 1978.eko Konstituzioaz geroztik sendotu zen. Hezkuntza sistema bat finkatzeko lehenengo saiakera sendoa Cádizeko Konstituzioan ezar dezakegu, IX. atal guztian zehar Heziketa Publikoa jorratzen baitu. Neurrien artean, Monarkiako herri guztietan eskola bat irekitzea inposatu zen “irakurtzen, idazten eta zenbatzen irakasteko eta aldi berean kristau-ikasbidearen egiak eta betebeharrak zibilen laburpena azaltzeko”. Une horretan, alfabetatze-indizea %15ean kokatzen zen. Bigarren hezkuntzari dagokionez, gizarteko buruzagiak heztearaino, hau da, burgesia heztearaino zen helburua. Beraz, ezberdintasunak eta klasismoa sakontzen eta bultzatzen duen eskolatzeari.

Beste gertaera gogoangarria 1857ko Hezkuntza Publikoaren Legea izan zen, Moyano Legea izenez ezagutzen dena, Ministro hori izan baitzen legea aurrera eramanez. Aurreneko hezkuntza tarte bat derrigorrezkotzat eta doakotzat jotzen da, etxetik oso daitekeela onartzen bada ere. Hala ere, mota ugariko eskolak onartzen, eta horietariko batzuetan inolako prestakuntzarik gabeko irakasleek lan egiten zuten, ez ziren hainbat ezberdintasun nabarmen zuzendu. Izan ere, 1900eko Erroldan alfabetatutako biztanleek %33'4 osatzen zuten: gizonen %56k eta emakumeen %71k ez zekiten ez irakurtzen ezta idazten ere.

XX. mende hasieran, alde handia zegoen Espainiaren eta Europako beste herrialdeen artean eskolatzeari mailari dagokionez. Eskolatzeari **ekintzan** zeuden hutsu-neke eskolatzeari **ondorio** oso txarra izan zuten: analfabetismo maila altua.

1900ean Hezkuntza Publikoaren eta Arte Ederren Ministerioa eta 1909an Magisteritza Goi Eskola sortu zirenean, ondoko ondoko gobernuak ez zuten eskola nazionala bultzatzeko ahalmenik izan. Are gehiago, 1901ean derrigorrezko hezkuntza 12 urtera arte eta 1923an 14ra arte luzatu zenean, hezkuntza izateko gizartearen eskaera handitu zen, baina hezkuntza instituzionala eta hura garatzeko beharrezko azpiegiturak berriz, ez ziren indarrez bultzatu. 1885ean eskolatzeari-tasa %51'8koa zen (6tik 9 urte bitarteko eskola adinean); 1936an %52'50ekoa zen (derrigorrezko adina 14 urtera arte heltzen zen).

Bigarren hezkuntzak oso bestelako garapena izan zuen. Eskolatzeari ikasle kopurua hirukoiztu egin zen XIX. mendearen azken herenetik 30. hamarkadara arte. Eliteei zuzendutako irakaskuntza zen, eta horrexegatik biztanleen %2 gutxi gorabehera hartzen zuen. Probintziako hiriburu guztietan institutuak abian jarri baziren ere, erlijio irakaskuntzak, irakaskuntza askeak eta etxeak, ikasleak bi heren osatzen zituzten. 30. hamarkadaren erdialdean proportzioek berdin jarraitzen zuten baina etxeko irakaskuntza eta irakaskuntza askea igo ziren. Maila horretan, emakume eskolatuak agerpena urria zen eta, zenbaitetan, lekukotasunezkoa.

II. Errepublikak hezkuntzaren alorrean Espainiak zuen desfase historikoa

gogoz eta ausardiaz zuzentzen saiatu eta oso lorpen interesgarriak lortu bazituen ere, gerra zibilak eta diktadurak lortutako berrikuntza guztiekin amaitu zuten eta erdietsitako aurrerapenak ezabatu zituzten.

Gerra zibilak eta frankismoaren lehenengo garaiak nabarmenki geldiarazi zuten Espainiako hezkuntza sistema. Lehen hezkuntza norberaren, familiararen edo elizaren arabera gaitzat hartzen zen, eta Estatua ordezkapen egoeran kokatzen zen herriarrei eskolatzeari eskaintzeko orduan. Ez zen gauza bera gertatu bigarren hezkuntzarekin, gerra zibil minean aldatu zena, eta gizartearen aldatzeko tresnatzat hartu zen buru ziren klaseak hezteko helburua eta Unibertsitatearen bokazio argia zuena; hamar urterekin dagoeneko goi hezkuntzarainoko ibilbidea jarraitu ahal izaten eta ikasketak lehenago utziko zituzten arteko distantziak zehazten ziren.

Ikus dezakegunez, gutxi batzuentzako bigarren hezkuntzaren eskolatzeari eta herritar guztiei zuzendutako erakunde publikoetan eskolatzeari zegoen egitura ahularen ondorioz, 1956. urteko eskola gabezia 1.680.000 eskola plaza ingurukoa zen eta haur biztanleak eskolatzeko 40.000 gela behar ziren. Hezkuntzaren alorrean Estatuak zuen ordezkari izaera ez zen apurto 1965. urtean Lehen Hezkuntzaren Erreformatarako Legea onartu zen arte. Lege horrek estatuak eskola plaza kopuru nahikoa sortzeko eta mantentzeko beharra xedatzen du eta baita 6 eta 14 urte bitarteko haurrek Lehen Hezkuntzarako duten eskubidea ere. Azken finean, hezkuntzarako eskubidearen kontzeptua gure herrialdeko hezkuntza-araudian finkatzen hasi zen. Eta hezkuntzarako eskubidea eta eskolatzeari heltzea estuki lotutak doaz.

Araudi hori 1970eko Hezkuntza Lege Orokorren atarikoak da, lehen hezkuntzako eskolatzeari sekular eta eskasarekin amaitzen duen araua. Horren ondorioz, gutxiengo batek bakarrik betetzen zuen aipatutako hezkuntza araoa eta jarraitzen zuen prestakuntzarekin bigarren aroan eta unibertsitatean. Eskolatzeari lortzeko aukera eskasaren eragina zela eta, jakintza eta kultura gutxiengo batzuentzat gorde ziren gehiengo zabala alde batera utziz.

Sei eta hamalau urte bitarteko haur guztiak eskolatuak egotearen erronkak ez zekarren eskolatzeari hori kalitatezkoa eta

nahikoa izatea; Hezkuntza eta Zientzia Ministerioaren txostenetatik ondorioztatzen den moduan, 800.000 ikasle inguruk zuten eskolatzeko urria 1977-78 ikasturtean. Bigarren Hezkuntzari dagokionez, aipatutako urtean %50ak utzi zuen eskolatzeko lehen hezkuntzako ikasketak amaitzean, eta beraz, Bigarren Hezkuntzan ikasle tasa oso txikia zen. Eskolatzera hel-tzearekin batera, gure herrialdeak hezkuntza kalitate baxuari aurre egin behar izan zion; 80. hamarkadaz geroztik egin zitzaion aurre arazo horri.

Eskolaurreko Irakaskuntzari dagokionez, haurren %37 bakarrik zegoen eskolatuta maila horretan 1977. urtean; gainera, eskola-plazen %60 irakaskuntza pribatuan eskaintzen zen. Hezkuntza garai horren kostua kontuan hartuta, hautaketa mekanismo goiztiarra sortzen zen, aukera berdintasunaren printzipioa ezeztatzen zuena. Gaur, gure herrialdeak 3 urteko haurren ia %100 dauka eskolatuta, EBren barnean hirugarren postuan kokatzen gaituena.

Bidean, LOGSE, gure inguruko araudien garapenetara egokitzen zen Hezkuntza Legea eta Eskolaurreko Irakaskuntzaren kontzeptua Haur Hezkuntzaren kontzeptuagatik aldatu zuena bere erabateko hezkuntza izaera ziurtatuz. LOGSEk ez zuen adin goiztiarretako hezkuntza bakarrik ziurtatu, derrigorrezko hezkuntzaren adina 16 urtera arte luzatu ere egin zuen, bigarren hezkuntza gutxieneko hezkuntza-tzat jotzeko mendetako identifikazioarekin amaituz.

Eta aniztasunarekiko arreta sistema ere sendotu zen, hezkuntza-behar bereziak dituzten ikasleei kalitatezko irakaskuntza bermatuz. Eskolatzeko luzatu zen eta horrela, norberaren garapenerako eta gizarte guztiaren hazkuntzarako aukerak handitu ziren.

Gure helburuak eskolatzeko 18 urtera arte luzatzea izan behar du: «EB 2020 Estrategia»-n azaldutakoaren ildotik, biztanleek Bigarren Hezkuntzako gutxienez 2. ziklo bat izateko aukera hausnartzea lortu behar dugu.

Ondorioaren bat atera dezakegu XIX. mendeaz geroztik Espainiak egondako eskolatzeari buruz egin dugun birpasa telegrafiko honetatik? Zaila da gabe eskolatzearen ondorioak gizarte baten garapenean oso eragin garrantzitsua duela, demokraziak sendotzeko ezinbestekoa dena. Eta, eskolatzearen ekintzari dagokionez, orokorrean irakaskuntzari eta zehazki irakaskuntza publikoari emandako bultzadan, modernizatzean eta arretan botere publikoen atzerakuntza eta utziera egoteak gizartearen apurtzen du eta herritarrei hezkuntzarako eskubidea bermatuta ikustea ekiditen dizkieten gizarte ezberdintasun izugarriak sortzen ditu.

Beraz, eskolatzeko kontzeptuak ez du prozesu, ekintza edo ondorio bakarra biltzen, pertsonen eta gizartearen elkar ulertzea azaltzen duen hezkuntza politikara-

ko proposamen bat baizik. Horrexegatik, hezkuntza sistema botere publikoek antolatzea garrantzia handia dauka, haur guztiek hezkuntza izateko berdintasuna bermatzeko. Ikasturte bakoitzean jarraitzen diren eskolatzeko prozesuak diseinatzea, prozesua hezkuntza komunitatearen sektoreetara zabaltzen dela biltzen dituen, funts publikoek babestutako ikastetxe guztietan baremo bakarra ezartzea, baremo horren irizpideak edo parte-hartzea ez da arazo hutsala, gizarte baten gizarte-politika garrantzitsuenaren garapena eta konkrezioaren zati bat baizik: hezkuntza.

Tiana Ferrer, A. eta beste. Historia de la Educación. UNED 2002

Puelles Benítez, Manuel. Educación e Ideología en la España Contemporánea. Tecnos. 1999

Negrín Fajardo, O. eta beste. Teorías e Instituciones Contemporáneas de Educación. Arg. Universitaria Ramón Areces. 2005

Revista de Educación La Ley General de Educación 20 años después. Ohiz kanpoko zenbakia. 1992

Revista de Educación "¿Es Posible el Pacto Social en Educación?" 344. zenbakia, 2007ko Abendua.

